

श्री साईकृपेने हे सारे घडले

— श्री. रा. अ. बारओ
देशमुखपुरा, ७३/६, काटोल,
जि. नागपूर - ४४१ ३०२.

जानेवारी १९८६ मध्ये कविसंमेलनास शिरडीस जाण्याचा मला योग आला. माझी पती माझ्या सोबत होती. माझ्या प्रत्येक शुभकार्यात बाबांचा आशीर्वाद असतो व त्यामुळेच माझी सर्व कामे सुखरूप पार पडतात. माझ्या लहान मुलास कृषी महाविद्यालय, नागपूर येथे प्रवेश घ्यायचा होता; परंतु त्यास प्रवेश अमरावतीला मिळाला. अमरावती आमचे दृष्टीने सोईचे नव्हते. त्यासाठी नागपूरला प्रवेश मिळविण्याकरिता त्याला बाबांचे नाव घेऊन अकोला येथे रजिस्ट्रारकडे पाठविले. परंतु सोईप्रमाणे कॉलेज बदलून देणे फार त्रासाचे होते. तरीदेखील रजिस्ट्रारनी त्वरीत मागणी मंजूर करून त्यास नागपूर येथे कॉलेज बदलून दिले. गावातच नव्याने स्थापन झालेल्या डी. एड. कॉलेज मध्ये माझ्या मोठ्या मुलास बाबांच्या कृपेने प्रवेश मिळाला व दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम पूर्ण करून तो प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण झाला. निर्णय लागताच ३-४ दिवसातच त्यास दि. ८ ऑगस्ट १९८६ पासून काटोल येथील नगर परिषदेच्या उच्च प्राथमिक शाळेत शिक्षक म्हणून नोकरी मिळाली. दि. १ ऑक्टोबर १९८६ पासून माझी उच्च श्रेणी मुख्याध्यापकाच्या जागेवर नेमणूक झाली; व त्याप्रमाणे वेतनातही बढती झालेली आहे. हे सारे श्री बाबांच्या कृपेने घडले.

साई तारी त्याला कोण मारी

— श्री. यशवंत द. बापरेकर
कुसुम, साईनाथ नगर,
घाटकोपर (प), मुंबई-४०० ०८६.

मी आणि माझे कुटुंब बाबांचे भक्त आहोत. मी गेली ३५ वर्षे बाबांचा भक्त आहे. लहानपणी माझ्या घरच्यांबरोबर मी शिरडीला गेलो, ते साल होते १९५०! त्या वेळेपासून आजपर्यंत, केव्हांही न चुकता, रोज बाबांची आठवण काढल्याशिवाय किंवा बाबांच्या प्रतिमेला हात जोडल्याशिवाय माझा दिनक्रम सुरु होत नाही. घराच्या बाहेर पडताना सुद्धा मी बाबांच्या प्रतिमेला हात लावल्याखेरीज बाहेर पडत नाही. असो. गेली १५ वर्षांमध्ये मी मधुमेह, अतिरक्तदाब व हृदयविकाराने आजारी आहे. मी १८ वेळा हॉस्पिटल मध्ये गेलो. ७/८ वेळा मला अतिदक्षता विभागामध्येही ठेवण्यात आले. इतकी माझी प्रकृती चिंताजनक असून देखील बाबांच्या कृपेमुळे मी वाचलो. कारण ज्यावेळी मी हॉस्पिटलमध्ये असे त्यावेळी बाबांचे नामस्मरण माझ्या मुखावाटे चालू असायचे. ऑक्टोबर

मध्ये असेच एकदा माझ्या हृदयावर 'बाय पास सर्जी' करण्याचे ठरले व ते ऑपरेशन २३ ऑक्टोबरला करण्यात आले. मला ऑपरेशन थिएटर मध्ये नेण्याअगोदर माझ्या पतीने मला बाबांची 'विभूति' लावली. ऑपरेशन व्यवस्थित पार पडले. दुसऱ्या दिवशी माझी प्रकृती खूप चिंताजनक झाली. मी बेशुद्धावस्थेत होतो. घरातील सगव्यांची, माझ्या मित्रांची, नातेवाईकांची धावपळ चालू होती, माझी पती माझ्याजवळच होती. तिचा माझ्या आयुष्यासाठी बाबांच्या नावाचा जप चालू होता; व तो साध्य झाला. मी त्या आजारपणातून वाचलो. बाबांच्यावर माझी खूप 'श्रद्धा' आहे. बाबांचे नाव मुखी घेतल्याशिवाय, बाबांच्या पाया पडल्याशिवाय व त्यांची उदी प्राशन केल्याखेरीज आमच्या घरातील कोणतीही व्यक्ति घराबाहेर पडतच नाही. आमच्याकडे दर गुरुवारी आरती नैवेद्य असा कार्यक्रम असतो. असे हे आमचे 'बाबा' आमच्या मागे ठामपणे उभे असल्यानेच आम्हाला कसलीही कमतरता भासत नाही, भासणारही नाही. मला अजून पर्यंत बाबांच्या कृपेमुळे कसलीही अडचण आलेली नाही. म्हणूनच 'साई तारी त्याला कोण मारी' असे मी नित्य म्हणत असतो.

जगत्कालक श्री साईची लीला

— सौ. सुशिला च. शिंदे
४१, दामोदर निवास,
राधा दामोदर नगर,
ठाणा (पूर्व)-४०० ६०३.

माझा मोठा मुलगा मुंबई विमानपत्तन सहार येथे वायरमन आहे. नवीन इमारत बांधल्यावर त्याच्या ताब्यात इलेक्ट्रीक रुम देण्यात आली. नवीन रुम मिळाल्यावर त्याने आमचे आराध्य दैवत श्री साईची तेथे फोटो रूपाने स्थापना केली. त्याच्या रुमच्या बाजूला शो रुम वगैरही अहेत.

दि. ९ नोव्हेंबर रोजी रात्री १०-३० वाजता बाजूच्या कपड्याच्या दुकानाला शॉर्ट सर्किटमुळे आग लागली. ह्या आगीमध्ये बाजूची दोन दुकाने व त्याची इलेक्ट्रीक रुम जळून गेली. आतील सर्व सामान जळले. दरवाजा तर जळून खाक झाला. पण आतमध्ये भिंतीवर लावलेला श्री. साईबाबांचा फोटो जशाचा तसा होता. माझे बाबा जणू सर्वांना आशीवाद देत स्थानापत्र होते. विशेष म्हणजे बाबांच्या फोटोभोवती सोडलेले इलेक्ट्रीक तोरण पार वितळून गेले होते पण बाबांच्या फोटोच्या काचेला पण लाढा गेला नव्हता. ही आगीची बातमी कळताच दिल्लीहून अधिकारी चौकशीला आले. त्याना पण ही घटना पाहून नवल वाटले. माझ्या जगत्कालक बाबांनी प्रलय आला तरी जाणी स्थिर राहून तुमचे रक्षण करीन असे तर दाखवून दिले नाही ना!

अन्तर्यामी साई

— सौ. भावना जेऊरकर
साईधाम, विष्णुनगर, डोंबिवली (पश्चिम).

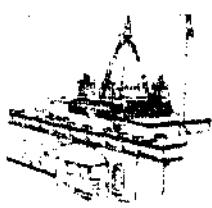
आँल इण्डिया साई समाजच्या मद्रास येथील साईभक्तांच्या स्नेहसंमेलनाला जाण्याची माझी मनापासून इच्छा होती. पण एकूण ११ दिवस रजा घ्यावी लागणार, शिवाय आम्ही दोघे मद्रासला निघालो तर मुलांचा प्रश्न, एवढे दिवस मुलांना घरी एकटे कसे ठेवणार? शेवटी नाराजीने माझे जाणे रद्द करावे लागले. पण मनातून तर खूप वाईट वाटत होते. शिवाय तिरूपतीचे दर्शन गेलेल्या सर्व साईभक्तांना होणार होते, त्या दर्शनालाही मुकावे लागले ही हुरहूरही मनाला लागली होतीच.

२७ जाने. १९८७ ला मुंबईहून गुरुवर्य श्री. चेंद्रवणकर यांजबरोबर अनेक साईभक्त निघणार होते. त्या सर्वांना शुभेच्छा द्यावयास तरी आपण जायचे असे मी ठरविले. मनात एकच विचार, आपल्याला स्नेहसंमेलनात सहभागी होता येत नाही. परंतु मला अनपेक्षित योग आला तो शिर्डीपितीच्या दर्शनाचा!

२४ जाने. १९८७ ला नेहमी प्रमाणे मी शाळा करून घरी आले. दुपारी ४ च्या सुमारास साईभगिनी सौ. वैशाली जोशी अचानक आमच्याकडे आल्या व सांगू लागल्या, “आज रात्री शिर्डीला जाण्यासाठी कार ठरविली आहे. आम्ही तुम्हाला घेऊन जाणार आहेत. रात्री ८ पर्यंत गाडी घेऊन येतो. उद्या रात्री १० पर्यंत परत घरी परतायचे.” माझ्या पतीने लागलीच परवानगी दिली. माझा आनंद गगनात मावेना. त्यांच्या कुटुंबाबरोबर मी एकटीच जाणार होते. रात्रीचा स्वयंपाक लवकर तयार केला. माझी स्वतःची तयारी करून मी वाट पहात बसले.

रात्री बरोबर ८ वाजता श्री. जोशी कार घेऊन आले. मी, माझी मैत्रीण सौ. आरगडे व जोशी कुटुंब असे सर्वजण शिर्डीला निघालो. प्रवास सुखकर व आरामदायक चालला होता. साईच्या गप्पा गोष्टी करत आम्ही निघालो. कसाऱ्यापर्यंत आमची गाडी व्यवस्थित गेली. अन् एकाएकी कारच्या पुढील मशिनमधून थेंब थेंब पेट्रोल ठिबकू लागले. गाडी थांबली, ती काही केल्या सुरु होईना. पुष्कळ प्रयत्न केले. तोपर्यंत १२ वाजण्यास आले. कसारा घाटात आम्ही अडकून पडलो. घाटाचा रस्ता, आजूबाजूला घनदाट जंगल! श्री. जोशी व ड्रायव्हर खाली उतरून येणाऱ्या—जाणाऱ्या ट्रकला हात करून थांबविण्याचा प्रयत्न करत होते; पण कोणीही थांबत नव्हते. परत मागे फिरणेही अशक्य होते.

माझ्याबरोबर बाबांची उदी सदैव असते. ती आम्ही सर्वांनी कपाळी लावली, गाडीवर ट्रकली कडे टाकली व साईनामाचा जप जोरात सुरु केला. बच्याच वेळाने एक ट्रक उभा राहिला. त्यात तिघे शिख होते. ते तिघेही खाली उतरले. श्री. जोशी व ड्रायव्हर या सर्वांनी २ तास म्हणजे १२ ते २ पर्यंत खूप प्रयत्न केले पण सारे व्यर्थ! शेवटी ते तिघे शिख म्हणाले, “साहेब! आमच्या गाडीने चला, नाशिकपर्यंत सोडतो. पहाटे ४ ला त्यांच्या ट्रकने नाशिकला उतरलो. तेथून शिरडीस जाण्यास आमचा व त्यांचा मार्ग

वेगळा असल्याने त्यांनी आम्हाला नाशिक आत्यावर तसे सांगितले. आम्ही त्यातील एका शिखाला पैसे किती म्हणून विचारले. तर म्हणे, “बहेनजी, आपका और हमारा रिश्ता बहन-भाईका है। मैंने संकटकालमें आपकी मदद की, वह भाई के नाते। क्या भाई इतना भी नहीं कर सकता? मैं कुछ भी किराया नहीं लूँगा। और आपको यहाँ छोड़कर भी नहीं जाऊँगा।” श्री. जोशीनी बळे बळेच त्याच्या हातात १०० रुपयाची नोट ठेवली व त्याचे आभार मानले. ट्रक डोळ्यासमोरून निघून गेला. मनोमन खात्री पटली की, तो ड्रायव्हर म्हणजे माझे बाबाच होते. नाशिक ते शिर्डी हा पुढचा प्रवास टँक्सीने केला. शिर्डीला आत्यावर डोळे भरून शिर्डीपतीचे दर्शन घेतले. बाबांना म्हटले, “बाबा! तुझी लीला न्यारीच! तू माझी आंतरिक इच्छा जाणलीस. तिरुपती म्हणजेच शिर्डीपती होय ना?” द्वारकामाईतील बाबा हसत होते. “बाबा! कोणाच्या रूपाने कसा आणि केव्हाही उभा राहतोस साई, तू अन्तर्यामी आहेस. लवकरच माहेरी परत बोलव.” डोळे पाणावले. मन भरून आले. बाबांनी परत सुखरूप घरी पोहचवले.

छऱ्हछऱ्हछऱ्हछऱ्हछऱ्ह

साईगीत

शिरडीच्या साईबाबा बिगी-बिगी धावरे	।
पाण्यावरती डोले माझी डगमग नाव रे	॥
शिरडीच्या साईबाबा बिगी-बिगी धावरे	॥ धृ ॥
केला धावा तुझा साई, भक्ती लीन झालो	।
तुझ्या चरणाशी नाथा, शरण मी आलो	॥
दूर नको साई लोटू, मनी आहे भाव रे	॥ १ ॥
मुसलमान, हिंदू, शिख, ईसाई सारे तुला प्यारे ।	
जैन, बौद्ध, खिस्ती सारे डोळ्यांचे तारे	॥
दूर आहे, तुझे साई शिरडी हे गाव रे	॥ २ ॥
तुझ्या दरबारी साई कोणी ना भिकारी	।
अमीर, गरीब, सारे आहेत तुझेरे पुजारी	॥
तुझ्या चरणाची भक्ती आज मला लाव रे	॥ ३ ॥
सान्या भक्तांचे संकट दूर कर नाथा	।
तुझ्या चरणाशी आहे सगळ्यांचा माथा	॥
अजब, अनोखा चमत्कार भक्तासी दाव रे	॥ ४ ॥
शिरडीच्या साईनाथा बिगी-बिगी धाव रे....	

— श्री. गणेशकुमार काकडे
मु.पो. आदासा, ता. कल्मेश्वर,
जि. नागपूर.

श्री साईची उदी — संजीवनी

— सौ. सुचिता पिळणकर

श्री साईबाबा हे ऐहिक जीवनात जरी आपल्याला प्रत्यक्षात दिसत नसले तरी, ते आपल्या भक्तांची काळजी वाहत असतात, याचे प्रत्यंतर श्री साईबाबांचे विचार व आचार अनुसरून जे साईभक्त निरपेक्ष वृत्तीने वागतात त्यांना येत असते. १९६५ मध्ये माझ्या जीवनात घडलेल्या घटनेने श्री साईबाबांची माझ्या मनात असलेली ओढ अधिकच दुणावली आहे. माझा मुलगा प्रशांत हा त्यावेळी दीड वर्षाचा होता. नेहमी हसतमुख व खेळकर असणारा हा प्रशांत एक दिवशी अचानक गाफील पडला. अक्षरशः त्याने डोळे पांढरे केले. घरात मी एकटी असल्याने माझी पाचावर धारण बसली. काय करावे तेच सुचेना. आजूबाजूची मंडळी जमा झाली. प्रशांत पूर्वस्थितीत येण्यासाठी जो तो आपापल्यापरीने उपाय करू लागला. परंतु प्रशांतचे डोळे उघडण्याचे चिन्ह काही दिसेना. एवढ्यात मला श्री साईबाबांच्या उदीची आठवण झाली. चट्कन मी ती प्रशांतला लावली आणि सर्वांना आश्चर्याचा धक्का बसला. प्रशांत शुद्धीवर आला होता. ऐव्हाना मोलव्हकरणीने माझ्या पतीला कामावरून बोलावून आणले होते. त्यांनी प्रशांतला डॉक्टरकडे घेऊन जाण्याचा निर्णय घेतला. डॉक्टरांनी प्रशांतला काहीच झाले नसल्याचे निदान केले. जेव्हा पतीने डॉक्टरांना घरी घडलेली सारी हकीकत कथन केली, तेव्हा डॉक्टरही अचंबित झाले. खरेच! श्री साईबाबांची उदी ही संजीवनीच आहे.

किर्तनी बहर यावा

साई मज हवा हवा।
त्यांची भक्ती माझा ठेवा ॥१॥

तहानलेल्या जीवाला।

साई धावी मदतीला।

किती तुझी गावा गावा ॥२॥

कफण डोक्यावरील।

कोणी अर्थ करील ॥३॥

साई फकीर असावा ॥४॥

तुझा पेहराव खोटा।

वनवासातील जटा ॥५॥

आवतार राम ठेवा ॥६॥

राम नवमी सोवळा ।
भक्तगण केले गोळा ॥१॥

उद्देश रूप कळावा ॥४॥

ठेवारे भाव समाधी ।

साई वदें कधी कधी ॥२॥

समाधी पूर्वी आठवा ॥५॥

येते प्रचूती क्षणोक्षणी ।

ऐकूनी भक्तांची वाणी ॥३॥

किर्तनी बहर यावा ॥६॥

— श्री. रामदास गजमल पगारे
मु.पो. उमरज, ता. नवापूर, जि. धुळे

ऑल इंडिया साई समाजाचे २४ वे अधिवेशन

ऑल इंडिया साई समाज मैलापूर, मद्रास या प.पू. नरसिंह स्वामीजींनी स्थापन केलेल्या व प.पू. राधाकृष्ण स्वामीजींनी अध्यक्षपद सांभाळून मार्गदर्शन केलेल्या जगप्रसिद्ध संस्थेतर्फे २४ वे श्रीसाईभक्तांचे अधिवेशन ९ व १० मे १९८७ रोजी गरखल कसौली, हिमाचल प्रदेश येथे भरविण्यात येत आहे. प्रतिनिधी वर्गणी अवधी ४० रु. ठेवण्यात आलेली आहे. समस्त साईभक्तांनी या संमेलनास अगत्याने यावे अशी विनंती संस्थेचे अध्यक्ष श्री.टी. केशवराव व मानद चिटणीस श्री. मुथ्यू वेंकटरामन यांनी केली आहे. सुप्रसिद्ध चित्रपट दिग्दर्शक व साईभक्त श्री. मनोजकुमार हे या संमेलनास अध्यक्ष या नात्याने उपस्थित राहात आहेत. साईभक्तांनी आता त्वरीत संपर्क श्री. पी.एल. गोयल, अध्यक्ष श्री साईसुधा ट्रस्ट, शिर्डी साईबाबा मंदिर, मु.पो. गरखल, पिनकोड नं १७३ २०१, कसौली हिमाचल प्रदेश येथे करावा.

ऑल इंडिया साई समाजाचे रौप्य महोत्सवी अधिवेशन १९८८ साली मद्रास येथे किंवा शिरडी येथे भरविण्यात येणार असून त्याची तयारी जोरात एक्हांपासूनच सुरु आहे.

‘ईश्वरपूजा म्हणजे त्याच्या गुणांचे चितन. तो अतकर्य व अवर्णनीय आहे, तरी सृष्टिक्रमावरून समजतो. त्याची पूजा करण्यासाठी जिथे व ज्यावेळी मन शांत असेल, ती जागा व ती वेळ चांगली’.

— राजा राममोहन राय

श्रासाईलीलाच्या सभासदांस निवेदन

श्री साईलीला मासिकाचे नवीन सभासद होऊ इच्छणाऱ्या व वर्गणी संपलेल्या जुन्या सभासदांनी आपली वर्गणी श्री साईबाबा संस्थान, मुंबई कार्यालय, साईनिकेतन, ८०४ बी, खोदादाद सर्कल जवळ, दादर, मुंबई - ४०० ०१४. येथे प्रत्यक्ष/मनिअॉर्डर द्वारे भरावी. चेक पाठवायचा झाल्यास तो ‘श्री साईबाबा संस्थान शिरडी’ या नावावर असावा, क्लेणत्या कारणासाठी मनिअॉर्डर करीत आहात त्याचा खुलासा मनिअॉर्डरवर करावा, मनिअॉर्डरवर जेथे ‘संदेश के लिए स्थान आणि भेजनेवाले का नाम व पूर्ण पत्ता’ असे नमूद केलेले असते त्या दोन्ही ठिकाणी सभासदांनी आपले नाव व पूर्ण पत्ता लिहिणे आवश्यक आहे.

श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी

श्री साईबाबा संस्थान प्रकाशित पुस्तकांची यादी

अनु. क्र.	पुस्तकाचे नांव	भाषा	किंमत	पॅकिंग व पोस्टेज
१.	श्री साई सत्चरित	मराठी	३१-००	६-५०
२.	— " —	इंग्रजी	१४-५०	५-२५
३.	— " —	हिंदी	८-५०	५-२५
४.	— " —	गुजराथी	१९-००	५-२५
५.	— " —	कन्नड	१०-००	४-००
६.	— " —	तेलगु	—	—
७.	— " —	तामिळ	—	—
८.	— " —	सिंधी	२२-००	४-५०
९.	श्री साई सत्चरित पोथी	गुजराथी	३१-००	६-५०
१०.	श्री साई लिलामृत	मराठी	—	—
११.	— " —	हिंदी	१०-५०	४-००
१२.	— " —	गुजराथी	६-६५	४-००
१३.	अवतार व कार्य	मराठी	६-००	४-००
१४.	स्तवन मंजिरी	मराठी	०-६५	३-५०
१५.	— " —	हिंदी	१-००	३-५०
१६.	— " —	गुजराथी	—	—
१७.	सगुणोपासना (आरती)	मराठी	०-७०	३-५०
१८.	— " —	हिंदी	१-२५	३-५०
१९.	— " —	गुजराथी	०-८०	३-५०
२०.	— " —	तेलगु	—	—
२१.	— " —	सिंधी	१-२५	३-५०
२२.	दासगणूकृत ४ अध्याय	मराठी	१-८५	३-५०
२३.	सचित्र साईबाबा	मराठी/इंग्रजी	—	—
२४.	मुलांचे साईबाबा	मराठी	१-६५	३-५०
२५.	— " —	इंग्रजी	१-६५	३-५०
२६.	— " —	हिंदी	१-६५	३-५०
२७.	— " —	गुजराथी	१-६५	३-५०
२८.	— " —	तेलगु	२-००	३-५०
२९.	रुद्राध्याय (अ. ११ वा)	मराठी	०-८०	३-५०
३०.	मार्गदर्शिका (शिर्डी गाईड)	मराठी	१-५०	३-५०
३१.	— " —	इंग्रजी	१-५०	३-५०
३२.	— " —	गुजराथी	१-५०	३-५०
३३.	साई दि सुपरमैन	इंग्रजी	७-२५	४-००
३४.	साईबाबा ऑफ शिर्डी (भरुचा)	इंग्रजी	६-५०	४-००
३५.	साईबाबा ऑफ शिर्डी (प्रधान)	इंग्रजी	३-००	४-००
३६.	अष्टोत्र शत नामावली	मराठी	१-००	३-५०
३७.	रघुनाथ सावित्री भजनमाला	मराठी	१५-२५	४-५०

Regd: No. MH/BYE/26

LICENCE No. 19

Licence to Post Without Prepayment
At Dadar Head Office, Bombay-14.

श्री साईबाबा संस्थान शिरडी फोटोंची यादी

अनु. क्र.	फोटोचे नांव	साईज	किमत	पोस्टेज व पॅकिंग
१.	द्वारकामाई फोटो (प्लॅस्टिक कोटेड)	१७" × २२"	३-५०	३-५०
२.	— " —	१४" × २०"	१-५०	३-५०
३.	— " —	७" × १०"	०-६०	३-५०
४.	दगडावर बसलेले साईबाबा (काळा/पांढरा)	१४" × २०"	०-८०	३-५०
५.	मूर्ती फोटो	१४" × २०"	१-५०	३-५०
६.	— " —	१०" × १४"	०-९०	३-५०
७.	— " —	७" × १०"	०-६०	३-५०

पुस्तकं आणि छायाचित्रे मिळण्याचे ठिकाण :—

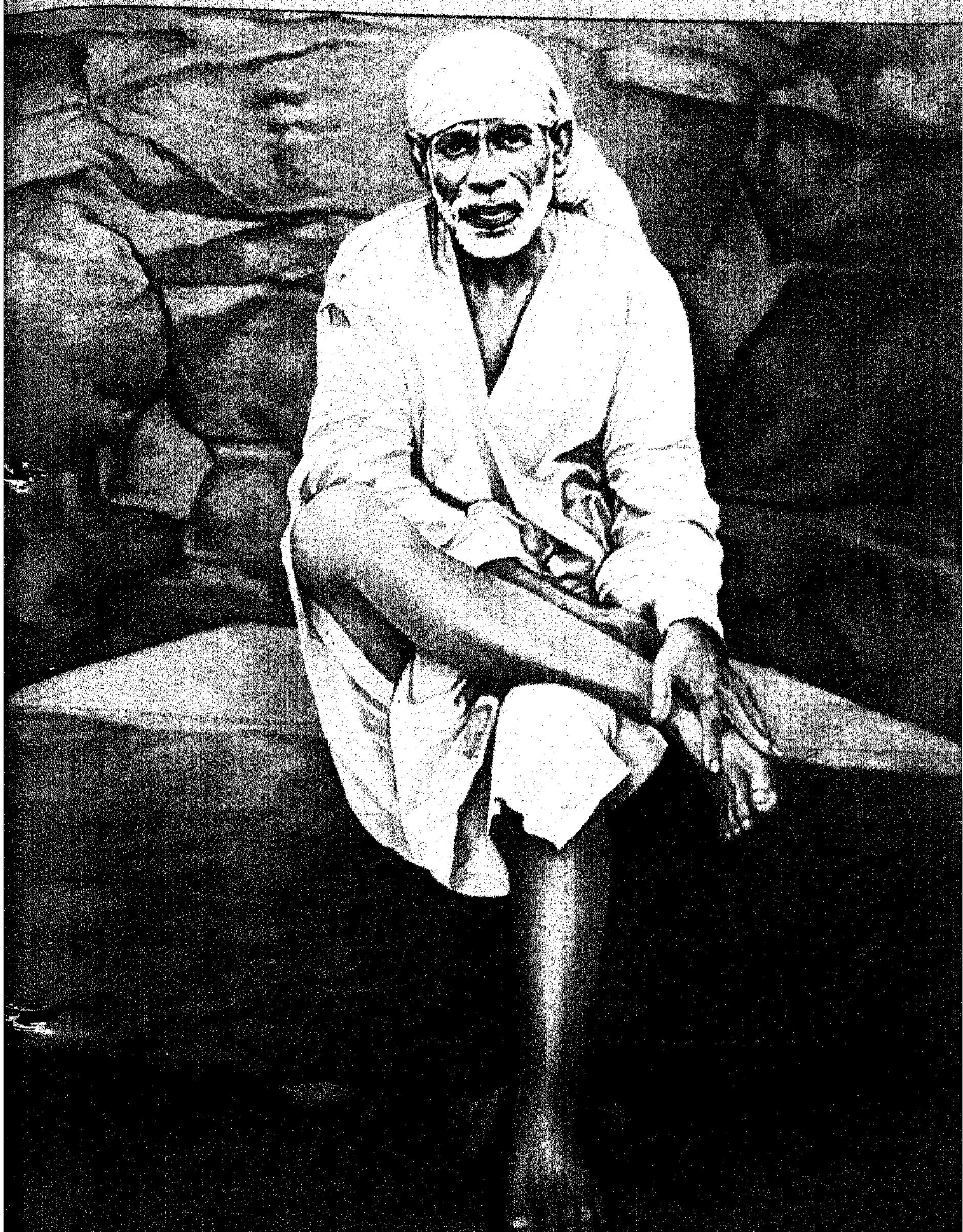
- कार्यकारी अधिकारी, श्री साईबाबा संस्थान,
पो. शिरडी, ता. कोपरगांव, जि.- अहमदनगर.
- साईनिकेतन, ८०४-बी, डॉ. आंबेडकर मार्ग,
दादर, मुंबई-४०० ०१४.

मुद्रक : श्री. एम.डी. राजन, गीता ऑफसेट, बी - २३ रॉयल इंडस्ट्रियल इस्टेट,
नायगांव क्रॉस रोड, वडाळा, मुंबई - ४०० ०३१.
संपादक व प्रकाशक : श्री. रा.द. बने, साई निकेतन,
डॉ. आंबेडकर मार्ग, खोदादाद सर्कल जवळ, प्लॉट नं. ८०४ बी., दादर, मुंबई - ४०० ०१४.

श्री

श्री सार्वजनिक

श्रीसार्वज्ञाबा संस्थान, शिरडीचे अधिकृत मासिक

५

५

मे १९८७

श्री
साईबाबा

श्रीसाईबाबा संस्थान
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक

श्री. रा. द. बने

कार्यकारी अधिकारी श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी

—: कार्यकारी संपादक : —

प्रा. सौ. इंदिरा खेर
एम.ए. पी.एच.डी.
(इंग्रजी आवृत्ति)

श्री. सदानन्द चेंदवणकर
(मराठी आवृत्ति)

वर्ष ६६ वे]

किमत २ रुपये
दूरध्वनी : ४१२ २५ ६१

[अंक २

— कार्यालय —

“साईनिकेतन”, प्लॉट नं. ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई-४०० ०१४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख. सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

श्री साईबाबांच्या संदेशाचा जगभर प्रसार करणे हे
श्री साईलीलाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

१२

रघुनाथ सावित्री साईनाथ भजनमाला

११

गुण हे अजब तुझे गाया ॥ सदगुरु ॥ धू० ॥
अचुक निवडुनी कायें करिसी ।
परि लागेना अंत कुणासी ॥
अभक्तांसिही भक्त बनविसी ।
ऐसी कृति तव सदया ॥ गुण हे० ॥
कोणा लावी नामस्मरणा ।
कोणा करणी लिंब-प्रदक्षिणा ॥
कोणा पासुनी घेई दक्षिणा ।
ऐसी कृति तव सदया ॥ गुण हे० ॥
कोणा लाविसि उदी मधंदा ।
कुणा देवविसि द्रव्यसंपदा ॥
कोणा ठेविसि करूनी बंदा ।
ऐसी कृति तव सदया ॥ गुण० ॥
न कळे कोणा अगम्य शक्ती ।
न कळे आम्हां प्रेमळ भक्ति ॥
द्यावी दासिस चरणासक्ति ।
आस करित ही सदया ॥ गुण हे० ॥

किति तुझे गाऊं प्रेमेगुण देवा ।
जीविंचा विसावा माझ्या तूं बा ॥
माझ्या तूं देहाचा सर्वस्वी मालक ।
अन्य ना तारक जगत्रयी ॥
जगत्रयी झाले तव अवतार ।
प्रेमाने उदार झालासी बा ॥
झालासी संतांच्या पोंवाड्या कारण ।
केले देहार्पण त्यांनी तुला ॥
त्यांनी तुजला रे भक्तीने बांधिले ।
पामरे म्यां केले काही नाही० ॥

१३

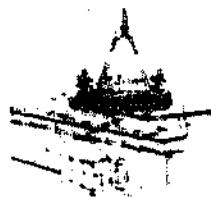
येई येई बाबा साई ।
माझे अनाथाचे आई ॥
संतमिषे भेट देसी ।
आम्हां प्राण्यां उद्धरिसी ॥
किती गाऊं तुझे गुण ।
जीव टाकू ओवाळून ॥
नाना मिषे येसी घरा ।
कैसे स्मरू उपकारा ॥
घडी घडी स्मरण तुझे ।
होइं सदगुरु आई माझे ॥
दूर न करीं दासीसी ।
शीर ठेवां पायांपाशी ॥

श्री साईलीला, मे १९८७

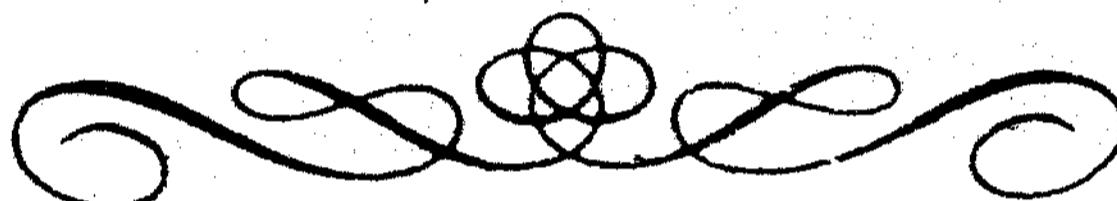
श्री साईलीला — मे १९८७

अनुक्रमणिका

क्रमांक	लेखक-कविता	लेखक-कवि नाव	पृष्ठ क्रमांक
१	संषटकीय	—	५
२	साईनाथाचा शरणार्थी — (२२)	— श्री. वि. बा. खेर	७
३	काळ महाराजांच्या आठवणी	— श्री. विनायक शेंडे	१०
४	समर्थ साई	— श्री. संजय चळाण	१३
५	श्री साई वचन	— लक्ष्मण नाईक	१६
६	श्री. साईचे सत्यचरित्र	— मु.ब. निवाळकर	१७
७	दिन सोनिधाचा उगवला	— वि.म. हटवार	२०
८	बाबांचे बोल व सूते	—	२२
९	साईकृपा	— माधवी फडके	२६
१०	साधना आणि सहज समाधी	— चकोर आजगावकर	२७
११	हिच माझी आस देवा	— डॉ. सुमन खानविलकर	२९
१२	कबीर — आचार संहिता	— श्री. य.न. पंडित	३०
१३	हाती काम मुखी राम	— श्री. मधुसूदन करंबेळकर	३३
१४	दत्तगुरुंचा कलियुगातील अवतार	— श्रीमती ज्योती उमडेकर	३५
१५	माझे साईबाबा	— सौ. निवेदिता घाडीगावकर	३७
१६	दैवत माझे साईबाबा	— कु. आशा पुरव	३८
१७	श्रद्धा सबुरी	— श्री. गंगाधर जगताप	३९
१८	बाबा वाटाडे झाले	— सौ. नंदिनी नाडकर	४०
१९	साई आत्मा साई परमात्मा	— श्री. शू.शि. पोवळे	४१
२०	साई दरबारातील नवरले — ८	—	४२
२१	साई-ईश्वराचा अवतार	— सौ. सुधाताई चैतन्य	४५
२२	साईलीला अगाध आहे	— सौ. कुमुदिनी गोखले	४६
२३	रिक्षाचे काम पूर्ण झाले	— विनोद मेरे	४७
२४	साईबाबांची सर्वव्यापकता	— श्री. नंदू पाटील	४८
२५	सबका मालिक एक है	—	४९
२६	साईकृपेचे अनुभव	— श्री. शंकर कदम	५०

क्रमांक	लेख-कविता	लेखक-कवि नाव	पृष्ठ क्रमांक
२७	शुभशकून व अपशकून	— श्री. अनिल रसाळ	५१
२८	साईमाऊली	— सौ. रेखा माहिमकर	५३
२९	साई	— कु. सिंधु थोरात	५३
३०	भक्तीविना भाग्योदय नाही	— श्री. बाळकृष्ण देसाई	५४
३१	साईबाबा कोण होते		५७
३२	श्री साईनाथांचा शरणार्थी	— श्री. वि.बा. खेर	६२
३३	शिरडी वृत्त — फेब्रु. ८७	—	६४

श्रीसाईलीलाच्या सभासदांस निवेदन

श्री साईलीला मार्सिकाचे नवीन सभासद होऊ इच्छिणाऱ्या व वर्गणी संपलेल्या जुन्या सभासदांनी आपली वर्गणी श्री साईबाबा संस्थान, मुंबई कार्यालय, साईनिकेतन, ८०४ बी, खोदादाद सर्कल जवळ, दादर, मुंबई - ४०० ०१४. येथे प्रत्यक्ष/मनिअॉर्डर द्वारे भरावी. चंक पाठवायचा झाल्यास तो 'श्री साईबाबा संस्थान शिरडी' या नावावर असावा, कोणत्या कारणासाठी मनिअॉर्डर करीत आहात त्याचा खुलासा मनिअॉर्डरवर करावा. मनिअॉर्डरवर जेथे 'संदेश' के लिए स्थान आणि भेजनेवाले का नाम व पूरा पत्ता' असे नमूद कलेले असते त्या दोन्ही ठिकाणी सभासदांनी आपले नाव व पूर्ण पत्ता लिहिणे आवश्यक आहे.

श्री साईबाबांच्या जीवनातील महत्त्वाचा दिवस

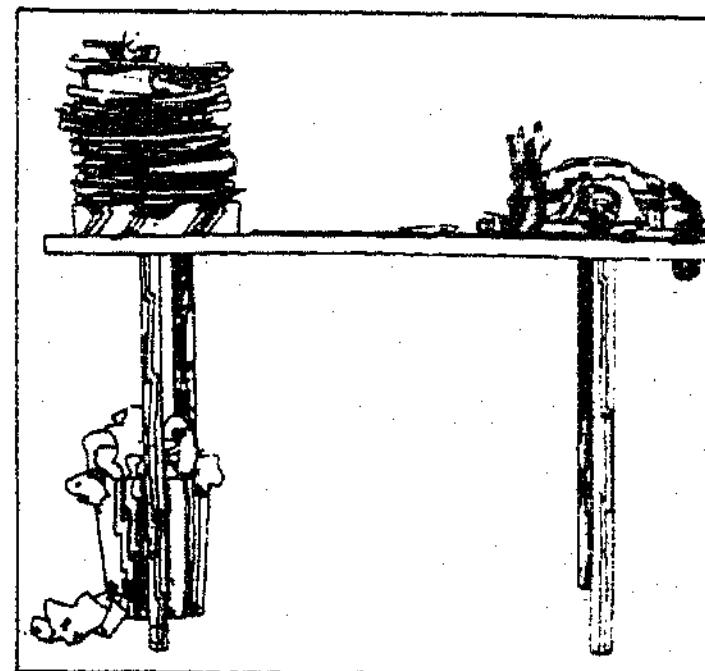
सध्या परीक्षांचे सत्र सर्वत्र चालू आहे. शालेय व महाविद्यालयीन, विश्वविद्यालयीन परीक्षा चालू आहेत. 'तुमच्या आयुष्यातील महत्त्वाचा दिवस' अशा विषयावर निबंध भाषा विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेतून विचारले जात आहेत. ते पाहून आमच्याही मनात विचार आला. अरे, आपण आतापर्यंत ज्याची भक्ती-भावाने प्रार्थना करतो, त्या आपल्या लाडक्या

श्री साईनाथांच्या आयुष्यातील महत्त्वाचा दिवस तरी कोणता असावा. खूप खूप विचार केला. तसे पाहू गेले तर बाबांचे सारंच जीवन रहस्यमय आहे. संशोधनालाही त्यांनी अजिवात जागाच ठेवली नाही.

श्री महाराजांना एकावेळी बागकामाचा शौक होता. काही वर्षे त्यांनी पेहलवानी जीवनात काढली. काही वर्षे त्यांनी वैद्यकी व हकीमकी केली. दवा देऊन लोकांना बेरे करण्याचे कार्य त्यांनी केले. पण पुढे हे त्यांनी सारे सोडून दिले. त्यांनी या पृथ्वीवर अनेक चमत्कार केले. पण हे सारे काही जमेला धरले तरी त्यांच्या आयुष्यातील महत्त्वाचा दिवस कोणता यावर मती कुंठीत होण्याची पाळी आली. पण साईनाथ म्हणतात, "तुम्ही मजकडे पहा मी तुमच्याकडे च मग पाहीन." आणि हे अगदी अगदी खेरे आहे असे आम्हाला तरी सांगावेसे वाटते.

श्री साईनाथांच्या जीवनातील महत्त्वाच्या प्रसंगावर आठवता आठवता आमचे लक्ष श्री साईसच्चरित्रातील अध्याय क्रमांक ४४ कडे वेधले.

श्री साईसच्चरित्र अध्याय क्रमांक ४४ मध्ये श्री साईनाथांच्या संबंधी एक विलक्षण घटना देण्यात आली आहे. त्या घटनेकडे साईभक्तांचे फारसे लक्ष जात असावे असे वाटत नाही. बाबांनी केलेला एक चमत्कार या खेरीज त्यात काही विशेष आहे असे प्रथम दर्शनी वाटत नाही. सच्चरित्रात आलेली ही घटना पुढील प्रमाणे आहे. एके दिवशी महाराज म्हाळसापतींना म्हणाले, "आम्ही तीन दिवस ब्रह्मांडी प्राण चढवितो. आमची नीट काळजी घ्या हं. सांगतो त्या जागी निशाणे लावा व मग तेथे आमची समाधी खोदा" असे म्हणून बाबांनी प्राण ब्रह्मांडी चढविला. त्यांचे सारे शरीर निश्चल झाले. मृतप्रायच झाले. भगताने बाबांचे मस्तक मांडीवर घेऊन त्यांच्या देहाचे रक्षण केले. याप्रमाणे दोन दिवस गेले. तिसरा दिवस उजाडला. बाबांच्या शरीरात प्राण येण्याचे काहीच चिन्ह दिसेना. शरीर काल्यासारखे थंडगार. भगताखेरीज बाकीच्या लोकांची खाली झाली की, बाबा गेले. त्यांनी जगाचा निरोप घेतला. साक्षात् श्री नृसिंह सरस्वतींनी आपण दूर प्रवासास जातो असे शिष्यांना सांगून आपले अवतार कार्य संपविले त्याचप्रमाणे

संपादकीय

ब्रह्मांडी वर्गै सांगून बाबांनी आपला कायमचा निरोप घेतला असावा. तीन दिवस होत आले अजून काहीच चिन्ह दिसत नाही. निघून गेलेला प्राण पुन्हा का परत येणार? यास्तव बाबांनी सांगितल्याप्रमाणे त्यांच्या देहाचे विसर्जन करावे असे बहुतेकांचे मत पडले. पण भगत म्हाळसापती याची निष्ठा और. बाबांचे शब्द प्रमाण मानले. त्यांना लोकांचे विचार पटेनात व तो मांडी काढीना, सोडीना. होय नाही करण्यात बाबांनी सांगितलेला काल संपत आला. तिसन्या दिवशी यत्री दहाचा सुमार असेल. बाबांच्या शरीरात हळूहळू उष्णता येऊ लागली व भगताला आशा आली. बाबांचे हातपाय हलू लागले व थोड्याच वेळात नेत्र उघडून बाबांनी हसत हसत भगताकडे पाहिले. बाबा क्षणार्धात उठून बसले. भगताची निष्ठा फळाला आली. बाबांच्या बदल भगताच्या मनात किती ही निस्सिम आदर, श्रद्धा व विश्वास होता ही गोष्ट यावरून दिसून येते. सध्याच्या काळात हे गुण विशेष लोप पावू लागले आहेत.

बाबांचा हा पुनर्जन्म म्हटला पाहिजे. बाबांच्या उत्थानाची ही हकीकत. अशा प्रकारचे उत्थान येशू खिलाचे जीवनातही आहे. क्रूसावर दिल्यानंतर तो पुन्हा सजीव झाला. अशा प्रकारच्या घटना होतात पण त्या अगदी कचितच होतात, हे खरे आहे.

आपल्या जीवनातील कितीतरी गोष्टींचा थांगपत्ता बाबांनी कधीच लागू दिला नाही. शिर्डीतील लोकांना बाबा प्रथम दिसले तेच मुळी पूर्वायुष्याच्या अज्ञात पटावर एक तेजःपुंज बालमूर्ती म्हणून. नंतर ते गुप्त झाले व पुन्हा काही वर्षांनी प्रगटले व शिर्डीतच आले. त्यांनी आपल्या लौकीक जन्मादिनाचा कुणालाही थांगपत्ता लागू दिला नाही. पण त्यांची जयंती जर साजरी करावयाची असेल तर ती या ब्रह्मांडी प्राण चढविला या घटनेनंतर करावयास हरकत नाही असे आम्हास वाटते.

श्री महाराजांचे साक्षात हजारो वेळा दर्शन घेतलेले आजचे विख्यात संत श्रेष्ठ श्रीराम बाबा हे तर बाबांच्या या घटनेबाबत महत् आश्वर्य प्रकट करतात! अक्षरशः तोंडात बोटच घालतात!! या काळात बाबांनी दुसन्या भक्तांच्या शरीरात प्रवेश केलेला होता असे त्यांचे ठाम मत आहे.

खरोखरच श्री साईनाथांच्या जीवनातील हा महत्वाचा प्रसंग म्हटला पाहिजे असे आम्हास मनोमनी वाटते. श्री साईसारखा महासंत होणे विरळाच नाही का!

लेखक - कवीस निवेदन

श्री साईलीला पासिकाकडे साहित्य पाठविताना लेखक-कवीना पुढील गोष्टींची दक्षता घेणे आवश्यक आहे.

सुवाच्य अक्षरात कागदाच्या डाव्या बाजूस भरपूर संघास सोडून लिखाण असावे, ते पाठोपाठ असू नये, शक्यतो टंकलिरिखित असावे.

हयात असलेल्या संतांविषयीचे लेख, सामान्य दृजाचे अनुभव पाठवू नयेत.

अभ्यासपूर्ण, तर्कशुद्ध, पीपासक व वैचारिक स्वरूपाच्या लेखांना ग्राधान्य दिले जाईल.

का.सं.

श्री. साईनाथांचा शरणार्थी — (२२)

लेखक : ब्रह्मीभूत स्वामी साईशरणानंद

अनुवादक : वि. बा. खेर

श्री साईबाबांच्या येथे २१-२२ दिवसांच्या शिरडी येथील वास्तव्यानंतर मुंबईत विलोपाल्याला एकाद-दुसरा दिवस राहून मी मोतागावी गेलो; व तबियत सुधारण्यासाठी व सॉलिसिटरच्या परीक्षेच्या अभ्यासा निमित्त १९१७ च्या मार्च पर्यंत आईजवळ राहिलो. त्या कालावधीत थोड्याच्च दिवसात आमच्या मोहोल्ल्यात समोरच्या गल्लीत शेवटच्या घरात राहणारे रंगाचे व्यापारी देवशंकर हरजीवन गोकळी यांना रामेश्वर मंदिरात महारूढ केला. तो चालू असता एका संध्याकाळी तीन संन्यासी यज्ञाच्या दर्शनासाठी आले. त्या दिवसाचे यज्ञाचे काम संपल्यानंतर त्यांच्या राहण्याची व भिक्षेची सोय न झाल्याने, ते आमच्याकडे आले. त्या तिघा संन्याशांना मी गावा बाहेर दक्षिण दिशेस असलेल्या नीलकंठ महादेव मंदिरात मुक्काम करण्यास सांगितले. व एक-दोन तासात भिक्षा-भोजन तयार होईल, तेव्हा त्यांना येण्याची विनंती केली. आईच्या संमतीने मोघीबेहनने शीरापुरी, डाळभात, वगैरचे जेवण तयार केले. व ते तीन संन्यासी आल्यानंतर, त्यांनी हस्त-पाद प्रक्षालन केल्यावर, त्यांना आदरपूर्वक पाटावर बसवून भोजन वाढले; व सुरुवात करण्यास सांगितले. त्यावेळी त्यातील दोघांनी रीतसर मंत्र म्हटले; परंतु मध्ये बसलेला संन्यासी म्हणाला, “बघा, माझ्या हातात लपविलेले काही नाही; पण नेहमी भिक्षा ग्रहण करण्यापूर्वी मी माझ्या शालिग्रामाला ती अर्पून नंतर मी जेवतो. हा शालिग्राम मी माझ्या मस्तकाच्या पोकळीत ठेवतो; व जेवणाच्या वेळी तोंडातून काढून त्याला नैवेद्य दाखवून नंतर मी जेवतो.”

असे म्हणून त्याने तोंडावाटे शालिग्राम— ‘काळ्या दगडाचा विष्णु-काढला, एका तळहातावर त्याला ठेऊन त्याच्या रीतीप्रमाणे त्याला स्नान घालून यथोचित पूजा केली व नैवेद्य दाखविला. त्या वेळा जवळ बसलेल्या दोघा संन्याशांनी शालिग्रामाला मनःपूर्वक वंदन केले. नंतर तो मधला संन्यासी मला म्हणाला, “बघ, मी आता हा शालिग्राम परत माझ्या मस्तकात त्याच्या आसनावर बसवितो.” असे म्हणून त्याने शालिग्राम तोंडात ठेवला व भोजनास सुरुवात केली. हे पाहून दुसऱ्या दोघांनीही भोजनाला सुरुवात केली. त्या तिघांनी भिक्षेची याचना केली, त्या वेळीच मला वाटले होते की, बाबा आज तीन संन्याशांच्या रूपाने, म्हणजे गुरु दत्तत्रयाच्या रूपाने भिक्षेसाठी आले आहेत. आणि त्यातील एकास ब्रह्मंधांत स्वतःच्या इष्टदेवतेस ठेऊन फिरविण्याची कळा असलेली पाहून वरील त्रिगुणात्मक त्रिमूर्ती संबंधीची भावना दृढ झाली. त्यांच्या सांगण्यावरून मी त्या रात्री जेवल्यावर त्यांनी प्रसन्नता दर्शविली व मोघीबेहन मला वाढत होत्या, त्यांच्याकडे बघून विचारले, “ह्या कोण, तुमच्या पली का?” मी लगेच उत्तर दिले की, ती माझी बहीण आहे, पली नव्हे. अशी आठवण आहे की त्यांनी मोघीबेहनना आशीर्वाद दिला.

नंतर ते आपल्या मुळामावर जाण्यास निघाले, तेव्हा म्हणाले, “मुक्कामाची जागा ठीक आहे; परंतु निजाण्यास गाद्या भिजाल्यास फार चांगले. मी जेऊन, मोलकरीणीबरोबर गाद्या-उशा घेऊन गेलो; व मोलकरीणीला खाना करून तेथे थोडा वेळ बसलो. तेव्हा त्यातील तिघापैकी एकाने एक वैराग्यपर भजन म्हटले. त्यातील एक पंती आठवते ती अशी: “धर्म की धजा तूटी, धर्म की धजा तूटी। जागृत हो जाव, जागृत हो जाव।” याकरून मला नक्की काटले की, बाबा दत्तात्रय रूपाने प्रकट होऊन मला सांगत आहेत, ‘संसारात का गुंतून राहिला आहेस? धर्माचा ध्वज तुटत आहे म्हणून धर्मसंरक्षणासाठी कटिबद्ध हो व संन्यासी होऊन धर्म सांभाळ. संन्यास घेण्याची माझी तीव्र इच्छा होती; परंतु मला माझ्या वैराग्याचा पूर्ण भरवसा नव्हता. शिवाय साईमहाराजांनी या गोष्टीस नकार देऊन सॉलिसिटरचा अभ्यास करण्यास सांगितले होते, तेव्हा या संन्याशांची ही गोष्ट फक्त ऐकून घेतली.

दुसऱ्या दिवशी गाद्या मागवून घेतल्या (किंवा त्यांनी परत केल्या) व नऊच्या सुमारास तिन्ही संन्यासी भेटण्यास आले, तेव्हा म्हणाले, “भगत, तू आमची चांगली सेवा केलीस, त्याने आम्ही प्रसन्न झालो आहो. सध्या तुझी बुद्धी फार नाजुक झाली आहे. ती सुधारण्यासाठी एक कागदाचा तुकडा व थोडे कुंकु आण. आम्ही तुला, एक मंत्र लिहून देतो, तो धातूच्या घाटात घालून वापर.” त्याप्रमाणे मी त्यांना कागद-कुंकु आणून दिले. तसेच त्यांनी मंत्र लिहून त्या कागदाची पुडी किंवा गोळी करून मला दिली व म्हणाले, “आता आम्ही येथून नाशिकला जाणार आहेत. तुझी बुद्धी ठिकाणी यावी त्यासाठी प्रार्थना किंवा साधना करू, तू फक्त दोनच रुपये आम्हाला दे.”

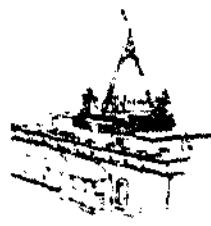
माझ्याकडे त्यांना द्यायला पैसेच नव्हते, व आईचा तसेच मोघीबहेनचा देण्याचा विचार दिसला नाही म्हणून त्यांना नमस्कार करून खाना केले; परंतु त्याने मला चित्तक्षोभ तर झाला. संन्याशांनी माझी अडचण ओळखली, परंतु नंतर आईला व मोघीबहेनला ते संन्यासी चांगले अधिकासी आहेत असे प्रटविल्यावर आईने दोन रुपये मोघीबहेनला दिले व संन्यासी अजून रस्त्यावर असतील असे म्हणून त्यांना ते देण्यास सांगितले. तिला ते संन्यासी गल्लीतक भेटले, तेव्हा तिने दोन रुपये त्यांना दिले. मी सुद्धा फिरण्यासाठी घराबाहेर पडलो; परंतु माझ्या आईला चिंता लागली की मी तिला सोडून संन्याशाबरोबर पळून जाईन म्हणून मी घरी नाही हे पाहून ती माझ्या शोधात निघाली; व जवळ जवळ सर्व गाब फिरून आली. मी घरी परतलो तेव्हा तिच्या डोळ्यात पाणी आले; व मला पाहून ती म्हणाली, “आलास, चांगले झाले. मला धास्ती पडली की तू संन्याशाबरोबर निघून गेलास की काय! तुझ्या वडिलांच्या मृत्युनंतर माझे मन तुझ्याबद्दल अस्वस्थ असते. तू केव्हा घर सोडून जाशील याचं काय सांगावं!” असे जरी ती म्हणाली तरी माझी श्रद्धा फक्त साईबाबांवरच होती. म्हणून संन्याशांनी मंतरून दिलेला कागद बराच काळ तसाच राहिला असावा; कारण मी त्यासाठी धातुचा घाट बनवून घेतलाच नाही. माझी संसारासंबंधीची विरक्ततेची सुरुवात किंवा तीव्रता १९१६ साली इतक्या थराला गेली होती की, त्यामुळे माझ्या आईला व बहीण भावंडांना माझ्याविषयी चिंता वाटे. या माझ्या विरक्ततेमुळे सर्वजण दुःखी झाले होते, ही हकीकत आता मी

भगवी वस्त्रे धारण केल्यानंतर विसरू शकत नाही; म्हणून या प्रसंगाचा उल्लेख केला आहे.

त्या काळी मोतामधे त्र्यंबकलाल नांवाचे आयुर्वैदिक-होमिओपॅथिक बायोकेमिक डॉक्टर दवाखाना चालवित असत, त्यांचा परिचय झाला. धार्मिक विषयांत त्यांना रस होता, असे त्यांच्या समागमावरून वाटले. न्यायदर्शनावर त्यांची विशेष प्रीति होती. ते ज्ञानाच्या चांगल्या गोष्टी करत. त्यांच्या सांगण्यावरून न्यायदर्शन मागवून मी थोडे वाचले, केनोपनिषद पण वाचले; आणि दयानंद सरस्वतीचा 'सत्यार्थप्रकाश' पण पाहिला. सत्यार्थप्रकाशाचे तीन विभाग पाडले आहेत; 'जगत', 'जीव' व 'ईश्वर'. समजण्यास अगदी सोपे खरे; पण शंकराचार्याच्या अद्वैताबरोबर त्याचा मेळ बसत नाही. डॉक्टर स्वतः काही मायावाद मानत असावे असे वाटले नाही. त्यावेळी नथुराम शर्माचे उपनिषदांचे पुस्तक माझ्याजवळ होते, ते सर्व अथपासून इतिपर्यंत वाचले. परंतु त्यातील रहस्य समजले असे वाटले नाही. तरीसुद्धा याच सुमारास माझ्याजवळ असलेले 'ब्रह्मसूत्र' वाचण्यास सुरुवात केली. माझे संस्कृतचे ज्ञान बेताचेच होते. तरी सुद्धा जेवढे वाचले तेवढे नीट समजले, हे केवळ बाबांच्यां कृपेचे फळ होते, असे त्यावेळी मला वाटते; आणि आता तर ते सत्यच होते अशी माझी मान्यता आहे.

एकदा सकाळी दहा अकराच्या सुमारास नित्यक्रम आटोपून झोपाव्यावर बसलो होतो. तेथे मी साईनाथ नामोच्चार एकदाच केला, तेवढ्यात आमच्या काकांच्या घरासमोर कोणी फकीर भिक्षा मागताना पाहिला. त्यावरून मला वाटले की, (बाबांचे) नाव घेताच त्या नामात असलेल्या शक्तीने बाबांना प्रकट होण्याची, स्थूल रूप धारण करण्याची जरूरी पडते. शिरडीत बाबांनी त्यांचे नाम (मोठ्याने) उच्चारल्याबद्दल 'अरे अजून आहेच का?' अशा शब्दांत केली. त्याचे कारण हेच असावे, हे मी समजलो; व बाबांचे नाव उच्चार करण्याबाबत मी सावध राहू लागलो; व त्याचा क्वचितच उच्चार करे.

मोता येथील माझ्या दीर्घ वास्तव्यात संक्रान्तिपर्व आले. तीळाचे लाडू करून ते तांदुळ-मुगाची खिचडी व पैसे यांसहं दान करण्याचा परिपाठ आमच्या कुटुंबात पहिल्यापासून होता. त्याप्रमाणे दानविधी झाल्यानंतर प्रसादाचा लाडू मला खायला देण्यात आला; पण मी तो ग्रहण केला नाही. कारण मनात अशी भावना होती की, कुठल्या तरी रूपाने बाबांनी येऊन लाडूचा स्वीकार केला तरच तो आपण खावा. संध्याकाळ पर्यंत कोणी आले नाही. वरील प्रसंगाच्या अगोदर म्हणजे मी मोताला गेल्यावर दोनचार दिवसातच अबदुल्लासारखा कोणी साधु रामेश्वराच्या धर्मशाळेत उतरला होता. मुसलमानासारखा दिसणाऱ्यास तेथे कसे राहू दिले असेल असा माझ्या मनात विचार येई. संक्रान्तीच्या दिवशी संध्याकाळी मी देवदर्शनासाठी बाहेर पडलो, त्यावेळी माझ्या अनुपस्थितीत तो आमच्या घरासमोर येऊन उभा राहिला. मोर्धीबहेन बाहेर होती, तिच्याकडे त्याने तिळाचा लाडू मागितला. तिने भिक्षेसाठी ठेवलेले पाच लाडू त्याला दिले. ते त्याने स्वीकारले व म्हणाला, "मर्द लोक कहां है? हमें तो मर्दों की जरूरत है।" मी घरी परतल्यावर मोर्धीबहेनने ही गोष्ट मला सांगितली. त्याने माझी खात्री झाली की, स्वतः साईबाबांनी माझी प्रतिज्ञा जाणून त्यांनी ते लाडू स्वीकारले; व माझ्यासाठी असा संदेश दिला की, परमार्थासाठी हा मार्ग मुलांच्या मस्करीचा खेळ नव्हे, हे तर मर्दांचे युद्ध आहे.

साईबाबांसारख्या पूर्ण दशला पोचलेल्या महात्म्याला शिरडीत राहून मी खूप त्रास दिला; परंतु वैराग्याच्या उणीवेमुळे जे प्राप्त करावयाचे ते नाहीच मिळविले. या विचाराने मी खिन्न होते. त्यात बाबांची काहीच कसूर नक्हती, दोष तर माझाच होता. दृढ वैराग्य असते तर सर्व काही मिळाले असते. मला विशेष हे जाणवले की, बाबांच्या मते संन्यासासाठी लागणाच्या वैराग्याचा आदर्श माझ्यात तर नक्हता. मी त्यांच्या परीक्षेत नापास झालो. गुह्य बाबत आपल्या मनातच ठेवण्याच्या स्वभावाच्या अभावी, माझा संन्यास घेण्याचा विचार व त्याला बाबांनी दिलेले अनुमोदन मोघीबहेनला सांगताच वैकुंठरावने बाबांना विवेकपूर्वक पत्र लिहिल्याने, मला (१९१३ साली) अकरा महिन्याच्या माझ्या शिरडीतील वास्तव्यानंतर रजा देऊन परत पाठविण्यात आले, त्याचा पश्चात्ताप होताच. त्यातून वरील संदेश, यामुळे माझी खात्री झाली की, त्या माणसाच्या रूपाने बाबा आले आणि सांगून गेले की, आम्हाला कडकडीत वैराग्यशील माणसांचीच जरूर आहे, तुझ्यासारख्या कच्च्या घराची नव्हे! त्यानंतर हा साधु रामेश्वराच्या धर्मशाळेत किंवा मोतामधे दुसऱ्या कुठल्याही ठिकाणी दृष्टीस पडला नाही. मोघीबहेन असे पण म्हणाली की, आमच्या घरी आलेला कुणी फकीर गावातील नव्हे तर कुणी नवाच माणूस होता. यावरून मला खात्रीपूर्वक वाटले की, तो फकीर म्हणजे बाबाच असावे. नंतर मी लाडू खाल्ला.

मी बाबांबरोबर शिरडीत असताना मला वाटले होते की, माझे वैराग्य दृढ नाही, म्हणून बाबांनी मला शिरडीत ठेवले नसावे. त्यांच्या ‘कोळंब्यातील भाकरी’ विषयी मी त्यांना बोललो. त्या वेळीही बाबा म्हणाले होते, पुढे पाहू! त्यांनी नवी कफनी परिधान केली व दुसऱ्यांना देत होते तेव्हा मी सुद्धा एक मागितली होती; पण त्यांनी मला दिली नाही. व मुक्तारामांची वापरत असलेली कफनी मला उतरावयाला लावली; व मला म्हणाले, “अजून कोणालाही बाबांनी बळजबरीने, त्याच्या मर्जीविरुद्ध संन्याशी केलेले नाही.”

— : काळ महाराजांच्या आठवणी :—

— श्री. विनायक शेंडे,

२/७९, नेहरू नगर,

कुला (पूर्व), मुंबई-४०० ०२४.

आमच्या साठे आजी म्हणजे आठवणीचे रत्नभांडार आहेत. त्यांना अेकदा विचारले, आजी तुम्ही साईबाबांना पाहिले होते का? त्या म्हणाल्या मी साईबाबांना ते हयात असताना पाहिलेले नाही. परंतु ज्यांचे कृपेने मला साईनाथांची कृपा झाली त्या परम पूजनीय काळ महाराजांच्या आठवणी प्रथम सांगते. “साईलीला”च्या वाचकांना त्यांचा उपयोग होईल.

माझे वडील श्री. लक्ष्मणराव काळे हे “बृहन महाराष्ट्र” चळवळीचे उन्न सूत्रधार होते. परप्रांतात आज सर्वत्र “महाराष्ट्र भवन” आश्रय देते. पण ह्या चळवळीचा पाठपुरावा माझ्या वडिलांनी केला ते पोस्ट खात्यात अव्वल इंग्रजीत “क्लास वन” श्रेणीत काम करीत होते.

माझे वय ८८ आहे. माझे सर्व बालपण पेशावर-कवेट्टा-डेहराडून अशा ठिकाणी झाले. सर्व शिक्षण इंग्रजी माध्यमातून झाले होते. माझे “माहेर”चे नांव द्वारका आहे. माझी विवाह १९६६ मध्ये झाला. माझे यजमान अलाहाबादला प्राध्यापक होते. सासरचे नांव सौ. इंदिरा वामनराव साठे आमचे सासर म्हणजे एक चालते बोलते “जंगम-विद्यापीठ” मेरशास्त्री साठे यांचे नाव अव्वल इंग्रजीत परवलीचा शब्द होता. श्री. चाफेकर व श्री. न.र. फाटक हे माझ्या सासन्याचे विद्यार्थी आमचे एकत्र कुटुंब होते.

हे सर्व सांगायचे कारण म्हणजे तसुणपणी मी थोडी चिकित्सक थोडी सुधारक होते. तेव्हा काळमहाराजांच्या आठवणी सांगते. ८० ते ९० वर्षांपूर्वी सामाजिक स्थिती व कौटुंबिक स्थिती व त्या वेळचा प्रथम सांगायला हवाच, तरच ह्या आठवणी समजून घेता येतील.

त्या काळात प्रत्येक सुवासिनी स्त्रीला “नथ” आवश्यक समजत प्रत्येक घरांत “दुध दुभत्याचे” कपाट असायचेच ह्यालाच आम्ही “विरजणाचे कपाट म्हणत असू” “नथ हरवे” हा अपशकुन समजत. ज्या वेळी नथ घालायची नसे त्यावेळी ती नथ नेहमीच विरजणाच्या कपाटांत ठेवायची अशी पद्धत होती.

सासरी पसारा मोठा होता, सासू नव्हती. आतेसासू होती त्याच सर्व व्यवहार पहात ह्या आते सासुबाई पूजनीय काळ महाराजांच्या “भक्त” होत्या. शंभर वर्षांपूर्वी “अक्कलकोट”च्या स्वामी समर्थनी धर्मप्रचार केला. स्वामी समर्थांच्या वटवृक्षाला अनेक पारंब्या फुटल्या त्यावेळी पुण्यांत त्यांचे तीन प्रमुख शिष्य होते.

१) बीडकर महाराज २) जंगली महाराज ३) काळ महाराज, जंगली महाराजांचे टेकडीपाशी नदीचे काठावर - एका धुनी जवळ - पूजनीय काळ महाराज बसलेले असत.

पूजनीय “काळ-महाराज” हे मुक्त-पुरुष होते. बाहेरून ते फारच उग्र वाटत मस्तकी जटाभार चेहरा उग्र वाटे. अंगावर फक्त लज्जा रक्षणापुरते वस्त्र (म्हणजे लंगोटी) म्हणजे - जवळ जवळ नग्न असत आणि तोंडाने शिव्यांचा भडिमार चालू असे. त्यांच्याजवळ जायची सोय नव्हती. हातात “दगड” असायचा. लोक घाबरत. मी माझ्या “आतेसासूबाई” बरोबर जात असे. मला त्यांची भिती वाटायची.

मगाशी म्हणाले ना नथ ही फार महत्वाची वस्तू होती. तर एकदा काय झाले मोठी गम्मत झाली माझ्या दोन नथी होत्या. एक छोटी होती. छोटी माझ्या सासूबाईची भेट होती. मोठी होती किंमतीची. १९६६ साली त्याची किंमत रु. ५००/- ती माझ्या दिराने (भावजी) दिली होती. ह्या दोन्ही “नथ” व यजमानांनी दिलेली ५०/- पत्रास रुपये रक्कम विरजणाचे कपाटांत ठेवलेली होती.

नथ व पैसे चोरीला गेले. शोध शोध शोधल्या पण दोन्ही नथा व पैसे सापडेनात नथ हरवणे अशुभ समजत मग आते सासूबाईना विचारले काय करायचे. त्या म्हणाल्या चल आपण काळ महाराजांचेकडे जाऊ या.

मग आम्ही दोघीजणी काळ महाराजांचे दर्शनाला गेलो. त्यांना सारे काही समजत असे. त्यांनी सासूबाईना सर्व समजावून सांगितले. कुणी वस्तू चोरल्या ते त्यांनी सांगितले. वस्तू कुठे आहेत ते सांगितले. आम्ही दोघीजणी घरी आलो. आल्यावर आते सासूबाईनी त्या व्यक्तीला बोलावले व वस्तू कुठे आहेत ते सर्व तिला सांगितले. व त्या व्यक्तीने माझ्या वस्तू व पैसे त्या विशेष ठिकाणाहून काढून दिल्या. माझ्या वरील संकट टळले.

त्यानंतर एकदा अशाच “आम्ही दोघी काळ महाराजांच्या दर्शनास गेलो होतो. त्या दिवशी फार मोठा चमत्कार झाला. पूर्वी लहान मुलांना पोलिओ झाला तर त्यावर उपायच नसे. मूळ आयुष्यभर अपेंग गही. एका व्यक्तीचे मूलीला पोलिओ झाला होता सर्व उपाय केले पण मूळ चालेना. त्या मुलीला घेऊन तो माणूस काळ महाराजांचे कडे आला होता. आम्ही दोघीनी दर्शन घेतले व तिथेच विसावलो त्या व्यक्तीला व अपेंग मुलीला काळ महाराजांनी पाहिले मात्र ती मुलगी जेमतेम खाली उतरली होती. काळ महाराज ओरडले. “रांडेचा काळ आला काळ आला रांडेचा रक्त ओकतो. रांडेचा काळ” व त्यांनी हातात दगड घेतला व त्यांनी हातात दगड घेतला व त्या मुलीचे पायावर भिरकावला.

त्या मुलीच्या पायाला दगड लागला व ती मुलगी ओय ओय असे ओरडत पळत सुटली. अपेंग मुलगी चालली नुसती चालली नाही तर पळाली कुठेच न पडता चांगली फलीगिभर पळाली थोडक्यात ती मुलगी चांगली झाली, तिचे अपेंगत्व गेले.

माझी एक मैत्रिण होती. आमचे एकत्र कुटुंब फार मोठे होते. तिचे कुटुंब फारच लहान होते. ती व तिचा नवरा फक्त मियां और बिब्बी - सिर्फ दो प्राणी तिचा नवरा साधा होता. मिळकत सुद्धा कर्मी होती. ही माझी मैत्रीण सर्व दृष्टीने चांगली एकच दोष. येईल त्याला मागेल ते देणे याचा मात्र विचार नाही. ही माझी मैत्रीण व मी म्हणजे - लक्ष्मीबाई व इंतिगबाई अशा दोघी त्यांचे दर्शनास गेलो होतो.

काळ महाराज शिव्या देत बसले होते. “काळ आला-काळ रक्त ओकतो रांडेचा काळ-आला रांडेचा. मी व लक्ष्मीबाई दोघीनी नमस्कर केला. माझ्या मनांत विचार आला येवढा थोर साधू पण शिव्या का देतो त्यांचे लक्षांत माझी (मनचा विचार) शंका आली मला म्हणाले बसा गे मुलींनो माझ्या पनातला विचार त्यांनी बोलून दाखवला म्हणाले.

मुलींनो मी शिव्या देत नाही. पुढे काळ कसा येणार ते तुम्हास सुचवितो. पुढे काळ अमा येणार आहे. की सामान्य माणसांना सज्जन माणसांना उर फुटेस्तोवर - रक्त ओकीस्तोवर कष्ट होतील वाममागणि पैसा मिळवणारे दुर्जन मात्र संभवित ठरतील. लोक त्यांनाच सज्जन म्हणतील. त्यांचा आदर सल्कार करतील लोकांचे हात होतील म्हणून रांडेचा काळ आला म्हणतो. लोकांना समजत नाही.

मग लक्ष्मीबाईकडे वळून म्हणाले. “मुली तू गरीब आहेस पण तू भाग्यवान आहेस. तुझा दोष समजून सांगतो. दान करताना विचार करून दान करावे. याचा मात्र विचार करावा. मग त्यांनी शंकराचा एक फोटो माझ्या मैत्रीणीला दिला. मग म्हणाले मुलींनो भगवान शंकर हा सर्व गुरुंचा गुरु आहे. त्याची पूजा मनोभावे करा. तुम्हांला सर्व सुखे प्राप्त होतील नंतर त्यांनी त्या माझ्या मैत्रीणीला सांगितले.

पाच सुवासिनींना मंगळवारी व शुक्रवारी “हळद-कुंकु” लाव आणि हातावर गोड पदार्थ टेव. (उदा-खडी साख्वर) म्हणजे सर्व ऐश्वर्य मिळेल. लक्ष्मीचे सर्वात सोपे व्रत माझी मैत्रिण दर मंगळवार, शुक्रवार हे व्रत आचारिते पुढे तिच्या यजमानांना बढती मिळाली व तिची स्थिती सुधारली व ती श्रीमंत झाली.

काळ महाराजांनी आम्हाला आशीर्वाद दिला. नीट वागा म्हणाले. पुन्हा ओरडले - काळ आला - आला रांडेचा काळ - काळ रक्त ओकतो. रांडेचा काळ.

संत दिसती वेगळे ।
परी ते स्वरूपी मिळाले ॥

काळ महाराजांची कृपा होती. पुढे मी मुंबईला आले. माझे परिस्थिती फार वाईट होती. पुढे साईभक्ति कंशी केली, साईवावांनी मला दर्शन कसे दिले, त्यांची हकीकत तुम्हाला पुढच्या वेळी सांगेन. श्रद्धा, सबूरी व उदी ह्यावहत सांगेन त्यांची पार्श्वभूमी आज सांगितली. मंतांचा आशीर्वाद कायम असतो. आपल्यावर तर असतोच पण पुत्र पौत्रानापण मिळतो.

सेवक मानवायांचे ।
कष्टाती वहुतां परी ॥
सेविला देव देवांचा तेंग मी ।
धन्य जाहले ॥
शुभं भवतु ।

समर्थ साई

— श्री. संजय रा. घड्हाण
वगळी, मुंबई-१८.

या जागृत विश्वासाच्याही पलिकर्डाल अज्ञात विश्वार्ताल यांत्रिक व्यवहार पृथ्वीवर्गाल मानव प्राण्यांने कितीही प्रयत्न केले तरी आकलन होणार नाहीत. या विश्वानृनच, या जागृतीतील ब्रह्मांडांत, भूतलावर, जीव अवर्तीण आला खग, पण, त्याच्या मृतःच्या अस्तित्वावरही त्याचा अधिकार नाही. सर्वच काही पराधीन... स्वेच्छेने, कोंठ जन्माला यायचे, ते निवडता येत नाही, यथेच्छ, हवे तसे जीवन कंठण्याच्या प्रयत्नात वेणा, दुःख सुख, या अवस्थेवरही तावा रहात नाही. शेवटी मूल्युनंतर सर्वाना सोडून जाणार कुठे? याचाही पत्ता नाही. खूप करून डोके गरगरु लागते तरीही काहीच कळत नाही.

हो, विचार करायचे काहीच कारण नाही. फक्त मुखात नाम अमृ द्या.... ॐ साई!
ॐ साई!! ॐ साई!!!

तुम्हाला सर्व काही कळेल काय? वर सर्व काही स्वाधीन आहे. विकारावर तावा, तोही अगदी सोपा. आलो कोठून? जाणार कोठे? तर साई माऊलीने पाठवले तेथून आणि परतायचे तेथेच... सद्गुरु साईच्या पवित्र चरणाजवळ. तर मग, प्रातःकाळी उठावे, साईनाम स्मरावे, दिनक्रमातही 'लक्ष' असावे, रात्री निद्रिस्त होताना, आपल्या सर्व कर्माची कबूली साईना द्यावी. मग चिंता कशाला? नको ध्यान-धारणा, समाधी-साधना, योग-याग, कर्मकांड... कारण त्या सर्वांचे ध्येय म्हणजेच आपले साई सच्चिदानंद!

तो दयाधन प्रभू सच्चा सेवकही आहे. अनादिकालापासून, गांजलेल्या सर्व अनाथ दीनांचा तो नाथ आहे, साईनाथ आहे, कोठेही, कधीही आपल्या बाबांना हाक मारा. दीनांची माऊली नव्हे तर माऊलीहूनही मवाळ, असा प्रेमाचा कल्लोळच आपल्या पाठीशी

हजर होईल यात शंकाच नाही आणि म्हणूनच या जागृत विश्वातील, 'त्या' अज्ञात' विश्वाचा स्वामी, सद्गुरु सच्चिदानंद साई कर्ताकरविता समर्थ आहे.

आणि म्हणूनच, साई-कपा झाली तर, काय मागाल ते मिळेल.

जो जे वांछिल तो ते लाहो प्राणिजात ॥ (ज्ञानेश्वर)

जीवीचा जिव्हाळा, असा माझा साई लळा

अनंतकोटी ब्रह्मांडाच्या मुळाशी डडलेल्या आत्मतत्वा! साई रुपाने सर्व जीवांच्या चिमुकल्या हृदयांत विराजमान झालास. आणि जागृतावस्थेचा उदय झाला. देहभान झाले. मी माझे माझ्यासाठी सर्व काही सुरु झाले. संकल्पविकल्पांचे डोंगर तयार झाले. आणि आपण मात्र या सर्वांपासून अलिप्त झालात. सर्व काही तुम्हीच निर्माण करून आपला चेहरा लपविलात. आणि कर्तृपण मात्र भासवलेत. वा! वा! काय किमया माझ्या साईंची!

बालपणापासून आतापर्यंत माझे हजारे मित्र झाले असतील. पण तुझ्यासारखा सवंगडी मी केहाही पाहिला नाही. हे सुदामाच्या प्रेमळ कृष्ण! माझ्या मनातील सर्व काही तंतोंतंत जाणूनही, हा खट्याळ मित्र मी, क्षुल्लक गोष्टींचा पाढा वाचून दाखवितो, याचे तुला कौतुक नव्हे तर हसूच येत नसेल ना?

कोणी तुझी महती गातात, ती वेगवेगळ्या अलंकारांनी नटवतात शिवाय अगदी रसभरीत वर्णनिही करतात. असा तू, कितीही थोर असेनास! मला मात्र काहीही बाटत नाही, कारण, तू माझा आवडता साई, माझ्या जीवाचा जीवलग आहेस तू, हे काय वेगळे सांगायला हवे?

तूच निर्माण केलेल्या प्रत्येक गोष्टी मी तुलाच भेट देतो, ही फळे, ही फुले, तन-मन-धन सर्व अर्पण करण्याची तयारी दाखवितो, हे खरेच, पण त्याही मागे, असे घडावे, तसा प्रसंग येऊ नये, अशी क्षुद्र अपेक्षा ठेवतोच, हे स्वार्थापोटी डडलेले प्रेम नाहीतर काय?

तुझ्या या स्वार्थी मित्राचा धिक्कार असो....

मग्या! तू मात्र सदा सर्वदा माफ करायला तयार! मला प्रेमाने अधकाधिक जवळ करू पहात आहेस. काय म्हणावे तुझ्या अथांग प्रेमाला?

धांव! धांव!! रे शिरडीच्या पांडुरंगा!!!

कर्तव्यवृद्धिने केलेल्या भक्तीपेक्षा प्रेम-भावाच्या आंतरिक ओढीने केलेली भक्ती ईश्वराला आवडत असावी. भक्तीच्या भुकेला प्रभू आपल्या लाडक्या भक्ताला काहीही कमी पडू देत नाही. इतकेच नाही तर नास्तिकतेने विटाळलेल्या नीच, निद्य प्रवृत्तीच्या लोकांवरही तो प्रेमळ माया करता. त्याच्या पवित्र राज्यात भेदाला थाराच नाही.

असे करावे, तसे करू नये, वगैरे नियम, धर्म, फार प्राचीन काळापासून विचारवंतांनी ठरविले असले, त्याला वेगवेगळ्या गोष्टींचा आधार असला तरी.... ईश्वराचा लाडका पुत्र त्याची तमा बाळगत नाही. तो इतर काही जाणत नाही, तो ओळखतो, त्याचा देक आणि त्याची सेवा. जीवनाचे सारे सार त्याने ओळखलेले असते. ईश्वराकडून त्याला कोणतीच अपेक्षा नसते. परंतु...

भगवंता! ह्या संसार सागरात मी पुरता बुडलो रे बुडालो. बघ, कामक्रोधही माझे लच्छके तोडताहेत. राग-लोभाने पिरगळून काढले आहे रे मला! मी पुरता पिडला गेलो आहे रे अहंकाराच्या कुळ्हाडीचा घाव बसलाय रे! या विकारांनी मानगुटीवरच आनल

घातून माझे प्राण कासाविस केले आहेत रे! धांव! धांव!! रे शिर्डीच्या पांडुरंगा... मी असहाय्य झालो रे! सोडव या कचाट्यातून, ही प्रार्थना मात्र तो करेलच करेल. त्या मंगलमूर्तीची सेवा आपल्या हातून योग्य तळ्हेने होत नाही म्हणून खेद करीत बसला असेल. बाकी, संसारातील इतर कोणत्याही वस्तूबद्दल वा व्यक्तीबद्दलच्या मालकी हक्काचे त्याला स्मरणही नसते. मग, वस्तूची, खेळण्यांची मागणी तो कशी करेल? नाही, कदापि नाही, ती कल्पनाही त्याला सहन होणार नाही. त्याचे मागणे एकच, देवा! तू मला हवा, तुझा मला कधीही विसर पडू देऊ नकोस. तुझ्यासाठी मी जन्मोजन्मी यातना भोगायला तयार आहे. मला मुक्ती नको, किती नको, काही, काही नको.... फक्त तू हवास!

शिकवण श्री साईबाबांची

हिंदू मुसलमान भाई भाई असून, हिंदूजा जो राम, कृष्ण, रामकृष्ण, तोच मुस्लिमांना अल्ला, मालिक, वगैरे. ही एकाच परमेश्वराची विविध रूपे आहेत, हे कबीरानंतर, साईबाबा बनून त्या प्रेमस्वरूपाने दाखवून दिले, नाही का? तरीही खोडकर भावंडात आपल्या पित्यांविषयी भांडणे का? म्हणून प्रत्येकाने आपल्या अंतःकरणात डोकावून बघू या. कोठेही भेदाचा लवलेश असेल तर तोच आपल्या बाबांपासून आपली ताटातूट करतो आहे, असे समजू या 'सबका, मालिक एक' मग भेदभाव टाकावा हीच 'साई-शिकवण' आहे, नाही का? श्रद्धा सबुरी:- दयाघनावर दृढ विश्वास हीच श्रद्धा, त्याच्या अथांग प्रेमाची, आपल्या निर्मळ, स्वच्छ, मनातील ओढ म्हणजेच श्रद्धा, त्या कृपावर्षावासाठी चकोरासारखी केलेली प्रतिक्षा ही, सबुरी, मग आपल्या संसारीक कामनापूर्तीसाठी केलेली मूर्ख आशा ही खरी श्रद्धा ठरेल काय? त्यासाठी केलेली याचना ही प्रार्थना ठरेल काय? त्या करता धरलेला धीर, या आसक्तीपोटी लागलेली तळमळ ही सबुरी होईल काय? हीच का साईबाबांची श्रद्धा व सबुरी?

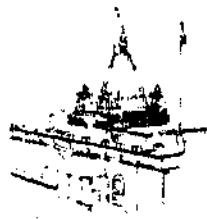
तो आनंदाचा सागर, दीनांचा दयाळू, प्रभू आपल्या मनातील भाव पूर्णपणे ओळखतो आहे. तो हृदयनिवासी आपल्या सर्व वासनाही पूर्ण करतो आहे, तरी पण तिकडे लक्ष न देता, काय वाटेल ते होवो, आता 'सोडणार नाही चरण' हेच ठरवावे, कारण अमृतवाणी आहेच —

शरण मज आला आणि वाया गेला
दाखवा, दाखवा, ऐसा कोणी।

देवा, मी तुझा होणार

अनन्तकोटी, ब्रह्मांडनायक, ॐ काररुपी परमेश्वरा! तुम्ही आपला थोरपणा लपवून आपल्या लेकरांसाठी, साईनाथांच्या रूपाने प्रकटलात. पण बाबा! आम्ही कावळे मात्र इतकी वर्षेच नव्हे तर इतके जन्म आमच्या स्वसुखाला वंचित होऊन अभक्षण करून, आपल्या चिन्मय स्वरूपाकडे नकळत दुर्लक्ष केले. क्षमा करा बाबा! आम्हा रंट्यांना हे कसे आणि केव्हा समजणार?

उबक्यातील बेडकाप्रमाणे संकुचित वृत्तीने, आम्ही आमच्या कमनि, भूतलावरील तुमच्या प्रत्येक वस्तूला, प्रत्येक जीवाला, आपलेच समजून, स्वार्थपियी तुम्हाला सीमित करून ठेवले. पण हे देवाधिदेवा! सद्गुरु साईनाथा!! आम्हा अज्ञानी बालकांना, तुमच्या सर्वसाक्षित्वाची कल्पना आमच्या मनात कधी साकारलीच नाही. कणाकणात, अणुरेणुत, प्रत्येक प्राणिमात्रातील, चैतन्याच्या अस्तित्वाला जबाबदार

असणाऱ्या हे प्रभो! तुझाच मी व माझ्यातील ह्या तुझ्याच सर्व भाव-भावना, तुझ्याच चरणी लीन असोत. प्रभो! अमचे भाग्य थोर म्हणूनच आपण आम्हाला जवळ केलेत. अन्यथा, या अर्थांग विश्रांत मी अनन्तकाळपर्यंत भरकटत राहिलो असतो.

हे सदगुरु चैतन्यानंदा, अनन्तकाळापासून अनेक ऋषीमुनी आपल्या विश्वरूप दर्शनासाठी धडपडले. वेदांनाही तुमचा थांगपत्ता लागला नाही. त्या दुर्लभ परमेश्वरा! ही केवळ तुझीच लीला आहे, विलास आहे. आपण, आतापर्यंत हजारो अवतार घेऊन लाडक्या लंकराना शिकवण दिलीत, केवळ प्रेमापोटी भक्तांची संकटे स्वतःवर ओढवून घेतलीत, त्यांतून त्यांना बाहेरही काढलेत. शेवटी या अमर्याद संसारसागरातील असंख्य जीवांना, स्वस्वरूपी विलीनही केलेत. हा अभागी जीवही आपल्यातच विलीन होण्यासाठी, चिरविश्रांतीसाठी हजारो युगे तडफडतो आहे. 'हे करुणामयी साई माऊली मला जवळ घे' ही प्रार्थना बाळाला जशी आई आम्हाला तशी साई.

—

श्री साईवचन

— श्री. लक्ष्मण सदाशिव नाईक
१११, धन्वंतरी नगर,
इंदूर, मध्यप्रदेश.

पाप जयाचे विलया गेले। ऐसे जे पुण्यात्मे वहिले ॥

तेच माझे भजनी लागले। खुण लाभले ते माझी ॥

साई साई इंति म्हणाल सात समुद्र करीन निहाल ॥

ह्या बोला विश्वास ठेवाल पावाल कल्याण निश्चये ॥

(श्री साईसत्चरित, अध्याय १३.)

उपरोक्त साईवचनाप्रमाणे 'साई-साई' ह्या नामाचा सतत जप केल्यास अंतःकरणातील आदर्श विचारांच्या अंधःकाराला तथा पूर्व जन्माच्या पापांना नष्ट करणारे आहे. भगवान श्री साईराम ह्या नामाचा जप करून शुद्ध आचरण ठेवल्याने मनाला शांती लाभते. ईश्वर भजन करीत राहिल्याने मनाचा चंचलपणा नष्ट होऊन मन शांत व विकार शून्य होते.

हल्लीच्या भौतिक युगामध्ये पैशाने सारे काही प्राप्त होऊ शकते परंतु आत्मिक शांती व मनःशांती मिळू शकत नाही. आध्यात्मिक शांती मिळविण्याकरिता लोभ, मोह, माया, राग, द्वेष इत्यादि षड्रूपी शत्रुंचा त्याग करून मनात कोणत्याही गोष्टीची आसत्ती न ठेवता निष्काम कृतीने ईश्वरभक्ती (भजन) केल्याने आध्यात्मिक लाभ होवू शकतो.

कलीयुगात आयुष्य फार थोडे आहे. जोपर्यंत जीवन शक्ती आहे, तोपर्यंत 'साईराम-साईराम' नामःस्मरण सतत करीत रहावे. एकदा शरीर क्षीण झाल्यास ईश्वर भक्ती, नाम जप होणे तितकेसे शक्य होत नाही. शरीराद्वारे केलेले पूर्वजन्मीचे पाप 'साईराम-साईराम' ह्या जपाने नष्ट होऊन जाते. ईश्वराकडे जाण्याकरिता आपले मन शुद्ध व निष्काम होणे अत्यंत जरूरीचे आहे. जितके आपले मन निष्काम व सक्रीय असेल तितकेच आपण ईश्वराजवळ जाण्यास लायक होवू.

श्री साईचे सत्य चरित्र — अध्याय १७ वा

ब्रह्मज्ञान कथन — २

गद्य अनुवाद — श्री. मु. ब. निबाळकर

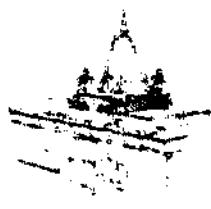
(निवृत्त)

१/१४, फाईव्ह स्टार अपार्टमेंट्स,
बंड गार्डन रोड, पुणे-४११ ००१.

(एप्रिलच्या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या 'ब्रह्मज्ञान कथन - २' या लेखाचा उत्तरार्थ)

या संसाररूपी सागरातील वडवानलाच्या आधिदैविक, आध्यात्मिक व आधिभौतिक या तीन ताप (दुःख) रूपी संतप्त आगीत कोण बरे सुखी असेल? त्यातून आपला उध्दार करून घेण्यासाठी साईबाबांची कृपा संपादन करावी. त्यांच्या चरित्राचे आदरपूर्वक वाचन, श्रवण व मनन करावे. हे श्री साईनाथ चरित्र आपले कुटुंब, पुत्र आणि मित्र यांसह श्रोत्याने ऐकले तर या लोकीचे व परलोकीचेही साध्य होईल. बाबांची लीलाच विचित्र आहे. या कथेचे श्रद्धाळू श्रोते भाग्यवान आहेत. ही कथा हळूवारपणे श्रवण केली तर शांततेलाही शांतता येते. या कथारूपी झन्याच्या प्रवाहात कर्म व अकर्म (कर्म न करणे) रूपी मीठ विरघळून जाते व कानांच्या द्वारे साईबाबांचे गोड रूप डोऱ्यांत शिरते. चरित्राच्या श्रवणाने पातकांचा न्हास होते, काळाशीदेखील झुंज देऊन विजयी होण्याची तयारी होते व खूप स्फूर्ती येऊन श्रोत्यांना समाधान प्राप्त होते. श्रवणाने अंतःकरण शुद्ध होते, श्रवणाने जन्ममरण चुकते, श्रवणाने फक्त कर्म (फळाची इच्छा न करता) ब्रह्मार्पण केल्याने ब्रह्मपण प्राप्त होते. अशी ही साईबाबांच्या सेवेची इच्छा सेवकांना सदा निष्काम करते. श्री साईराम आपल्या भक्तांना सर्वदा आराम देतील. श्रोते हो! या ग्रंथाचा एक एक अध्याय घेऊन (भागशः) दररोज वाचन, श्रवण, अभ्यास, मनन आणि चिंतन करा. 'आनंदो ब्रह्मेति व्यजानात्' (आनंद हाच ब्रह्म आहे हे निश्चयपूर्वक जाणले) असे जे तैत्तिरीय उपनिषदात प्रसिद्ध आहे त्याच निर्णयाचा जणू काय बाबा आपल्या भक्तांना अनुवाद करून सांगत असत. 'जराशी देखील फिकीर (काळजी) करू नये, सदा आनंदित असावे आणि मरेपर्यंत चिंता करू नये' असा बाबांचा नेहमी उपदेश असे. (ओ. १०३-११३)

असो. या अध्यायाचे प्रयोजन (हेतू) ब्रह्मतत्त्वाचे विवेचन व साईबाबांना शरण जाईल त्याला ते नौका (नाव) होतील की नाही याचा उहापोह करणे हे आहे. सर्वांचे हित होईल असा उपदेश करावा, सर्वांवर उपकार करावा या (शास्त्र) वचनाला अनुसरून बाबा वागत असत. हे योग्य की अयोग्य हा मतभेद केवळ व्यक्तीव्यक्तीचा. ज्यामुळे सर्व सामान्य जनतेला संतोष होईल तोच या ग्रंथाचा उद्देश आहे. हेच येथील प्रयोजन आहे. बाबा कार्य व त्याचे कारणही जाणतात. जशी ज्याच्या मनाची इच्छा असते तसेच होणारे होते. गुरुंच्या तोंडच्या कथा ऐकाव्या, त्यांच्या अतर्कर्य (कल्पना न करता येणाऱ्या) लीला अनुभवाव्या, आठवतील त्या मनात (संग्रही) ठेवाव्या आणि इतरांना ऐकवाव्या.

साईबाबांचे हे सुंदर चरित्र अत्यंत आदराने श्रवण केले असता श्रेते आणि वक्ते यांचे दैन्य नष्ट होते आणि सर्वांचे वाईट दिवस संपून जातात. बाबांची अलौकिक लीला पाहून जो चकित झाला नाही, केवळ दर्शनानेच ज्याचे मन शांत झाले नाही व जो त्यांच्या पदकमली नम्र झाला नाही तो अभागीच म्हणायचा. साईबाबांच्या गोष्टी जाहीर आहेत, त्या मोकळ्या मनाने ऐकावयाच्या असतात. अशी सुखाची संधी आल्यावर कोण फुकट दवडील? (ओ० ११४-१२१)

स्त्री, पुत्र, व मित्ररूपी हा भोवरा, काम, क्रोध वर्गैरै रूपी सुसरींनी भरलेला, नाना रोगरूपी तिमिलिंग नावाच्या मोठ्या भाशाने विस्तारलेला आणि आशारूपी मोठ्या आवाजांनी खवळलेला आहे. किंत्येकदा घटकेघटकेला उद्घेगाचा झटका येऊन जातो. सुखदुःख, शोक मोह वर्गैरै द्वंद्वांनी मनात शंका उत्पन्न होते. परंतु चटकन (स्त्रीपुत्रांचा) मोह तोडवत नाही. स्वतःच जीवाला उपदेश करावा की तूच शुद्ध ब्रह्म आहेस. देहाचे संगतीने नव्हीला बांधून घेणाऱ्या पोपटाप्रमाणे तू (स्वतःच) बद्ध झाला आहेस. मोह मायेने तू केवळ भ्रमात पडला आहेस म्हणून स्वतःचे हित विसरला आहेस. तुझा तूच सावध हो आणि स्वस्वरूपाकडे चटकन ये. भ्रमामुळेच संशय आणि मी देह आहे असा खोटा भास वाटला आहे. ‘मी माझे’ हे मृगजळासारखे फसवे आहे हे जाणून ‘मम’ (माझेपण) सोडून दे. हे पोपटा! या मी- तू पणाच्या घोटाळ्यात घड कशाला गुंतावे? ते आवळलेले पाय सोड आणि उंच उडत जाऊन चैनीने फिर की! मुक्त माणसाकडे बद्धता येऊ शकते व बद्ध माणूसच मुक्त होऊ शकतो. तू दोन्ही स्थितीपासून वेगळा होऊन स्वस्वरूपात राहा. हे ज्ञान तर साक्षेपतेचे (तुलनेचे) असते. सुख व दुःख हे सर्व अज्ञान टाकून विज्ञान संपादन कर, म्हणजे ब्रह्मज्ञान जवळच असेल. देहात जोपर्यंत मी-तू पणा आहे तोवर तू स्वतःचे हित पाहणार नाहीस. तो (मी-तू पणा) टाक आणि आपला कृपणपणा (देह पकडण्याचा चिकटपणा) दूर भिरकावून दे. (ओ० १२२-१३०)

कुबेरासारखा श्रीमंत जरी भिक्षावृत्तीने वावरला तरी ती केवळ दुर्दैव व अज्ञानाने प्राप्त झालेली उलट परिस्थिती होय. नित्य उत्तम शास्त्रांचे श्रवण करावे, विश्वासपूर्वक सद्गुरुवचन पाळावे, व सदा सावधान राहून आपले ध्येय लक्षात ठेवावे. त्यांनी (शास्त्रांनी व गुरुंनी) सांगितलेली आचार पद्धती मनात ठेऊन लोक आपल्या उद्घाराचा मार्ग शोधतात. त्यांच्या उपदेशाने असंख्य लोकांचा उद्घार होतो व त्यांच्या (मोक्षाचा) मार्ग सुलभ होतो. संसाराच्या बंधनातून सुटका होईल तो क्षण कधी येईल अशी ज्याच्या मनाला रात्रंदिवस चुटपुट लागलेली असते तो (स्त्रीपुत्रांचा) मोह चटकन् सोडतो. साधवेळ तो एकांत साधून, संसारत काही अर्थ नाही ही (मनाशी) गाठ बांधून अध्ययन व आत्मचिंतन यात निरंतर असावे. भक्तिश्रद्धा युक्त मनाने, पूर्ण नम्रतेने, साष्टांग नमस्कार करून गुरुला शरण गेल्याशिवाय तो शिष्याला ज्ञानाचा ठेवा देत नाही. गुरुंना सर्व अर्पण करून त्यांची सेवा करावी, बंध व मोक्ष या वृत्तींचे (त्यांच्याशी) विवरण करावे, विद्या व अविद्याबद्दल त्यांना प्रश्न करावे म्हणजे गुरुमहाराजांकडून फळ प्राप्त होते. आत्मा कोण व परमात्मा कोण हे गुरुशिवाय कोणाला सांगता येणार नाही.

गुरुदेखील पूर्ण शरण आल्याशिवाय ज्ञानाचा कणही देत नसतात. गुरुशिवाय इतरांनी जर ज्ञान दिले तर त्यामुळे संसारातून पूर्ण सुटका होत नाही, मोक्षाचे फळ किंचितही प्राप्त होत नाही व मनात ठसतही नाही. म्हणून गुरुविना ज्ञान नाही हे सर्व विद्वान जाणतात. ब्रह्म व आत्मा यांच्या ऐक्याची सोय करायला गुरुंचेच पाय समर्थ आहेत. तेथे आढेवेढे न घेता, ताठ अभिमान टाकून, जर्मानीवर दंडाप्रमाणे (काठी प्रमाणे) सरळ लोटांगण घालून, गुरुंच्या चरणी मान वाकवा आणि मनाचा हिथ्या पक्का करून गुरुंचे पाय धरून तोंडाने म्हणा, “मी तुमचा दासानुदास आहे व मला तुमच्या पायांचाच भरवसा आहे.” मग पहा त्या गुरुचा चमत्कार!! तो गुरुरूपी दयेचा सागर डोलायला लागेल व लाटांच्या शय्येवर वरच्यावर तुम्हाला झेलील. इडापिडांचा संहार करून आपला अभय देणारा हात तुमच्या डोक्यावर ठेवील व सर्व पापांच्या राशी जाळून मस्तकाला उंदी फासेल. (ओ० १३१-१४४)

अशा प्रकारे ब्रह्मार्थिला ब्रह्माचे वर्णन हे केवळ निमित्त करून बाबांनी जीव व परमात्मा (शिव) यांच्या ऐक्यतेची खूण भक्तांना संपूर्णपणे कथन केली. महाराजांची एकढी मोठी प्रश्ना व गाढ विद्या असताना थडेची प्रौढी (महत्व) का आणि विनोदाची आवड का? सहज अशी शंका मन घेईल. परंतु विचार करून पाहिले तर एकच समाधानपूर्वक कारण लक्षात येते ते नीट ऐका. मुलाबाळांशी बोलताना त्यांच्या बोबऱ्या बोलात रमून जाताना प्रौढत्वाच्या कथा वार्ता कधी होतात का? (ज्यांची थड्हा केली) त्यांचेवर बाबांचे प्रेम नसते असे म्हणता येईल का? परंतु बोध (उपदेश) करण्याच्या कलेची विनोद व मस्करी ही एक तळा आहे. आपल्या पोटात काय रोग आहे हे काय बाळास दिसते? औषधाची गोळी जरी तो हड्हाने घेत नाही तरी त्याला कधी ओंजारून, गोंजारून, कधी डोळे वटारून, तर कधी चवदाव्या रत्नांची (छडीच्या माराची) योजना करून, तर कधी प्रेमाने हृदयाशी धरून मातेला ती पाजावी लागते. परंतु तोच मोठा होऊ लागला की, त्याचे लाड करावेसे वाटले तरी त्याच्या तीव्र व बोजड बुद्धीचा विचार करावा लागते. ज्ञानाचे तसेच आहे. तीव्र बुद्धीचे तीव्र ग्रहण. उपदेश ठरण्यास क्षणही लागत नाही. परंतु जड बुद्धीचे कामच विलक्षण. डोक्यात ठसवायला फार कष्ट पडतात. समर्थ साई हे ज्ञानाचे भांडार आहेत. ज्या भक्तांची जशी बुद्धी तशी त्यांची पात्रशुद्धता ठरवून ज्ञानरूपी द्रव्य वाटतात. ते पूर्ण अंतर्ज्ञानी आहेत. त्यांना सर्वांची आधीच्य माहिती आहे. ज्याला जसे योग्य साधन तसेच त्यांना त्यांचे नेम घालून देणे असते. जसा ज्यांचा अधिकार तसा त्यांचा विचार करून त्यांच्या योग्यते व अयोग्यतेप्रमाणे भक्तांचा भार बाबा वाहतात. तसेच आम्ही दिसायला जरी थोर (वयाने मोठे) असलो तरी त्या सिद्ध साईसमोर खरंच आम्ही पोरांहून देखील पोर आहोत व विनोदासाठी सदा आतुर असतो. बाबा विनोदाचे आगर (सांठा) आहेत. ज्या ठिकाणी ज्यांची आवड असते ते ते त्यांना यथेष्ट पुरवून भक्तांना ते शांत ठेवतात. बुद्धिवान असो किंवा मंद बुद्धीचा असो. हा अध्याय वाचला तर परमानंद प्रगटेल, ऐकला तर श्रवणाचा छंद वाढेल आणि मनन केला तर स्वानंदाचे समाधान लाभेल. त्याचे आवर्तन (पुनः पुनः:

पठण) केले तर परमार्थाचे ज्ञान होईल, निदिध्यासन (निरंतर चिंतन) केले तर खूप आनंद होईल आणि अखंड व निर्भेद सुख प्राप्त होईल. अशी ही अगाध लीला आहे. येथला यत्किंचीतही अनुभव ज्याने भाग्यवशात् भोगला असेल तो येथे कायावाचामनाने खिळलाच (चिकटलाच) म्हणून समजावे. अशी ही साईबाबांची अतर्क्य (कल्पना न करता येणारी) लीला आहे. (ओ० १४५-१६१)

हेमाडपंत साईबाबांच्या चरणी शरण आले आहेत. विनोदमागने बाबांनी ज्ञान वाटले, त्यांत भक्तांचे कल्याण हाच उद्देश व ब्रह्मार्थ हा मात्र निमित्तच. पुढील अध्याय या अध्यायापेक्षाही गोड असेल व ऐकणाऱ्याचे लाड पुरवील. माझ्या जीवाची (मनाची) गुप्त इच्छा स्पष्टपणे उघड करून पुरवीली जाईल. मी माधवराव देशपांड्यांजवळ जाईन, त्यांना बाबांचा निरोप देईन व मग कसा अनुग्रह (कृपा) पावेन हे त्यांत संपूर्णपणे ऐकावे. (ओ० १६१-१६४)

सर्वांचे कल्याण असो. अशा प्रकारे संत व सज्जन यांनी प्रेरणा केलेल्या, भक्त हेमाडपंतांनी रचिलेल्या श्री साई समर्थ यांच्या सत्य चरित्राचा 'ब्रह्मज्ञान कथन' या नावाचा सतरावा अध्याय संपूर्ण झाला.

॥ श्री सद्गुरु साईनाथांना अर्पण असो — सर्वत्र शुभ असो ॥

शुभ शुभ शुभ शुभ

दिन सोनीयाचा उगवला शिर्डी साईराम प्रवेशिला

— श्री. वि. म. हटवार
१४९, रेशीम बाग,
नागपूर-९.

● सर्वश्रेष्ठ श्रीरामाची अयोध्यापुरी, श्रीकृष्णाची मथुरा तशीच श्रीसाईबाबांची शिरडी ही पवित्र भूमि आहे. साईराम शिर्डीस आले तो सव्वाशे वर्षांपूर्वीचा दिवस खरोखर सोनीयाचा ठरला, ज्या शुभ दिनी म्हाळ्सापतीने 'आओ साई' या शब्दांनी श्रीसाईचे स्वागत केले. प्रथमदर्शनी ओळख पटणे हा योग असतो. योग या शब्दाचा अर्थ जोडणे असा असला तरी जो जोडला जातो त्यास 'योगी' म्हणतात. योगी प्रसन्नमुख, सद्गुणी व तारक असतात.

श्री साईबाबांनी आपल्या निर्वाणाच्या सात वर्षे आधी रामनवमी उत्सव शिर्डीला सुरु केला. श्री रामाचा आदर्श साईभक्तांनी स्वतःच्या जीवनात उतरवावा हाच त्यांचा उद्देश त्यामागे असावा. रामासारखा प्रजेची नित्य काळजी वाहणारा राजा झाला नाही. रामराज्याचा आदर्श आजही हितकारक आहे, याची जाणीव ठेवून कार्य झाले पाहिजे, असेच श्री साईबाबांस सांगायचे होते. श्री साईराम शिर्डीचे आराध्य दैवतच नव्हते तर त्यांच्याशी ज्या भक्तांनी सम्पर्क साधला त्या सर्वांचे ते हृदयसप्राट बनले.

असे जया अंतरी भाव जैसा, बसे तया अंतरी साई तैसा ।
तेणों तुळी काय नाही केली चिंता, राहे त्या श्रीरामा आठवूनि ॥

खरा देव तोच. जो प्रत्येक प्राणिमात्राच्या ऐहिक कल्याणाची आणि त्याबरोबरच मानवांच्या पारमार्थिक कल्याणाची काळजी वाहतो, भक्तांवर अनुग्रह करतो. अयोध्येच्या श्री रामाने जो आदर्श भक्तराज हनुमंतास दर्शविला, तोच आदर्श शिरडीच्या साईरामाने आपल्या प्रिय साईभक्तांना दाखविला. श्रेष्ठ साईभक्त दाभोलकरकृत 'श्री साईसत्चरित्र' पोथी वाचून, साईरामाची भक्तकल्याणाची भावना लक्षात येऊन माणूस सबूरीने जगू लागतो.

श्री रामाने आपल्या केवळ दर्शनाने अहिल्येचे पातक नाहीसे करून पदस्पशानि उद्घार केला. दृष्ट प्रवृत्तीच्या राक्षसांचा नाश केला. परशुरामाचे गर्वहरण केले. जेथे सामर्थ्य असेल तेथे लक्ष्मी असते. जेथे राम तेथे सीता हे रामायणाने दर्शविले आहे. जेथे सत्व नसेल तेथे लक्ष्मी नसते. सदाचरणी माणसाचा सहवास कष्टदायक होतो. जो मनुष्य नेहमी प्रातःकाळी आणि सायंकाळी एकाग्र अन्तःकरणाने रामनामाचे स्मरण करील, त्यास मनःशांति लाभते आणि सत्कार्याची प्रेरणा मिळते. काळ बदलला असला आणि विज्ञान युगात आज धर्मावर व देवावर श्रद्धा असणारे लोक कमी असले तरी दिवसेदिवस शिरडीला श्री साईरामाचे दर्शन घेणारे भाविक आणि भक्तांची संख्या वाढतच आहे. जशी श्रीरामचरणी हनुमंताची सेवा रूजू झाली, तशी साईचरणाची पहिली पूजा म्हाळसापतीने केली. म्हाळसापती शिर्डीचे राहगारे असून पूर्वीपासून खंडोबाचे भक्त होते. श्री साई स्मरणाने अन्तःकरण शुद्ध होते, हां साईमहिमा आहे.

भगवान श्रीराम गुरुकुलात असताना जे अन्न खात तसेच श्री साईराम माधुकरी मागून आणलेले अन्न गुरुस अर्पण करून नंतर सेवन करीत असत. गोदाकाठच्या साईरामाने शिर्डीतील आपले गुरुस्थान दाखविले, तेव्हां सर्वाना सद्गुरुचा महिमा कळला. श्रीरामाच्या यज्ञाचे प्रतिक म्हणून अखंड धुनी चेतविली. धुनीतील उदी हा सद्गुरुचा प्रसाद आहे.

श्री साईरामास भगवान रामचंद्राची रामलीला ऐकण्याची फार आवड होती. ते भक्तांकडून भावार्थ रामायण वाचून घेत असत. स्वतःचा अंतकाळ जवळ आला तेव्हाही श्री साईरामांनी श्रीराम-विजय ग्रंथ वाचून घेतला होता.

संत कबीर यांना श्री रामानंदास गुरु करावयाचे होते. पहाटे अंधुक प्रकाशात कबीर गंगेच्या घाटावर आले. रामानंद स्नान करून येत आहेत, हे पाहून कबीर एका पायरीवर झोपले. कबीरास पाय लागताच अंधारातच रामानंद 'राम राम' म्हणाले. कबीराने चटकन् त्यांचे पाय धरले आणि मुखातून आनंदोद्गार निघाले, आज रामनाम मंत्राचा उपदेश देऊन आपण माझे गुरु झालात. तेव्हापासून कबीर आपल्यास रामानंदाचा शिष्य सांगू लागले. श्रीराम किंवा साईराम नामात शक्ती आहे. शक्तीची उपासना करण्याची भक्ती असली तर श्रद्धेने आणि सबुरीने साईकृपेचे फळ मिळते.

आत्म चिंतनी रमवा निशिदिनी साईसद्गुरु तुम्हीच ना ।

अनन्यभावे शरणागत मी, साई-श्रीराम तुम्हीच ना ॥